

Literární scénář

Pohádkový příběh.

Název díla: „Co nového u Dařbujánů a Pandrholů.“

Obraz 1.

Na Kočandě – odpoledne

**Letecký záběr na osadu Kočanda.
Soubor havířských přízemních
cihlových domků postavených blízko
sebe, z nichž se line kouř z komínů.
Letecký záběr se přiblíží k jednomu
domku z osady.**

Vyprávěč

Na Kočandě, v havířské osadě od doby doktorování Dařbujána už uběhlo spousty let. Otec Dařbuján v požehnaném věku se odebral na onen svět. A protože měl spoustu dětí, měl i mnoho vnoučat a mezi nimi byl i Martin, o němž Vám budeme vyprávět. Byl už z něho mladý a hezký muž, a jako jeho otec a děda, i on byl havíř a pracoval v dole. A protože už byl dospělý a díval se po děvčatech, jednou poznal dívku, do které se zamiloval. Jmenovala se Hanka a i ona jeho lásku opětovala. Ale jak už to často bývá, byla to dcerka pana Pandrholy, místního boháče, který měl hospodářství a vlastnil všechny hospody v městečku.

Obraz 2.

U Dařbujánů v chalupě – pozdě večer

**Martin se chystá pozdě večer ven,
obléká se. Matka Dařbujánová uklízí
nádobí u dřezu a mračí se. Čtyři mladší
sourozenci Martina leží už v posteli.
Matka je u dřezu a myje nádobí.
Martin si obléká kabát.**

Matka

Kam jdeš Martine?

Martin

No přece za Haničkou.

Matka

Ted', vždyť už je pozdě večer.

Martin

No jo maminko, kdy jindy, ve dne nemohu, nesmí nás vidět její otec.

Matka kroutí nesouhlasně hlavou.

Matka

Kdyby žil tvůj otec, ten by ti to zakázal.

Chodit za dcerou Pandrholy, víš, že s jeho rodinou máme od nepaměti spory.

Matka přijde k Martinovi chytne ho za ruce a dívá se mu do očí.

Martine, já mám o tebe strach, víš jaký je Pandrhola, jak tě načapá, asi víš, co to bude za mazec.

Martin ledabyle mává rukou a usmívá se.

Martin

Nenačapá, neboj se maminko, je to tajné rande, o tom Pandrhola vůbec neví.

Matka spráskne rukama.

Matka

Proč ty ses musel zakoukat zrovna do Pandrholic Hanky, přece Na Kočandě je tolik pěkných holek a všechny na tebe mrkají a ty jsi jako socha, vůbec si jich nevšímáš.

Martin

Ať si klidně mrkají dál a mohou jim při tom vypadnou i oči z důlku, se mnou to nehne, já mám přece Haničku.

Dařbujánová kroutí hlavou a zlobí se.

Matka

Haničku, Haničku, neříkám, je to milé děvče, ale to nemůže dopadnou dobře. Ty havíř a ona bohatá holka, to bývá akorát

tak v pohádkách.

Martin přijde k matce, usmívá se a hladí ji po vlasech

Martin

No vidíš a z těch pohádek to došlo až Na Kočandu. Já budu první, kdo se ožení s hezkou holkou a ještě k tomu s pořádným věnem.

Matka

Jo, jo , povídali, že mu hráli. Však počkej, Jednou tě Pandrhola chytne a pak tě budu kurýrovat v posteli čtrnáct dnů, abych tě postavila na nohy.

Martin

Žádný strach mamko, mně Pandrhola nechytí, mám rychlé nohy a Pandrhola má zase velké břicho. S takovým panděrem se mu strašně špatně utíká. Ten by mně nedohonil, ani kdybych měl železnou kouli na noze.

Matka mávne rukou a aspoň Martina pokřičuje.

Matka

Ty si říct nedáš, máš beraní hlavu jako tvůj otec, tak mně ji aspoň pozdravuj a nezapomeň na navrátila, víš, že zítra máš šichtu.

Martin bere čepici a už vychází ze dveří.

Martin:

Neboj, do půlnoci jsem doma jako na koni.

Matka

Hlavně , až přijdeš, nedělej rámus, všichni budeme už spát.

Martin

Neboj, budu tiše, jako všechny ty myšky, co tu máme v chalupě.

Martin políbí maminku a odchází z domu. Matka jenom vzdychá.

Obraz 3.

U Pandrholů v zahradě – pozdě večer

**Záběr na zahradu z vnitřní strany v místě,
kde je plot, zahrada by měla být zarostlá,
v ní spoustu keřů a stromů.**

Vyprávěč

Martin s Hankou se scházeli vždy tajně v noci v zahradě u Pandrholů, ale museli být hodně opatrní, kdyby to pantáta tušil. A on opravdu tušil. Dozvěděl se, že Martin má s dcerou tajnou schůzku pozdě v noci v jejich zahradě. Hanku zamkl do její světnice a sám se schoval na zahradě a čekal, až Martin potichu přijde.

Martin přelézá plot a objeví se v zahradě Pandrholy. Tiše jde zahradou aby nikoho v noci nevzbudil a hledá Hanku.

Martin

Haničko, kde jsi?

Pandrhola se skrývá za keřem a napodobuje hlas své dcery.

Pandrhola

Tady jsem Martíčku, tady, pojd' blíž, jsem schovaná za keřem.

Martin se rozhlíží kolem, v té tmě nic nevidí, trochu se rozčiluje.

Martin

No tak Hani, víš, že nemáme moc času a mohl by nás tu chytit tvůj otec, tak si nehraj na schovávanou a vylez, jinak tě nenajdu v té tmě.

Pandrhola vyleze z poza keře a začne hovořit svým hlasem.

Pandrhola

Já tedy vylezu ty holomku ale Hanky se určitě nedočkáš, mám pro tebe jinou společnost.

Pískne na své dva psy.

Pandrhola

Berte, Čerte, běžte na lumpa.

Z poza rohu se vyřítí dva psi a běží na Martina, Martin na nic nečeká a peláší k plotu zahrady se snahou

ho rychle přelézt.
Pandrholo za ním volá.

Psi běží rychleji než Martin a už ho dohánějí. Najednou se zastaví a kňučí. Najednou se objeví Smrt'ák zvedne kosu a pohrozí oběma psům kosou. Ke psům přiběhne i udýchaný Pandrhola, který by rád viděl, jak jeho psi se zakousli do kalhot Martina. Ale psi už jenom kňučí a nemají se k ničemu.

Pandrholo ukazuje na běžícího Martina, který už přelézal plot. Psi ale stojí jako zařezaní na místě a jenom kňučí.

Pandrholo chytne oba psy za obojek a táhne je k boudě, Martinovi se konečně podaří přelézt plot, z druhé strany plotu se svalí na zem a opře si hlavu o plot a těžce oddychuje.

U Martina se objeví Smrt'ák a kárá ho.

Martin se usměje.

Smrt'ák se ušklebuje.

Pandrholo

Já ti dám Haničku, bohaté nevěsty se ti zachtělo, no tak místo toho dostaneš tak akorát pár kousanců do zadku.

Pandrholo

Tak co to je, co to má znamenat, kousejte, trhejte.

Pandrholo

Tak vy nebudete poslouchat? Tak to si vypijete. Na celý den vás zavřu do boudy, žádná voda, žádné žrádlo, žádný výběh, však já vám ukáži, kdo je tady pánem.

Martin

Tak to bylo o fous.

Smrt'ák

Tak to máš pravdu Martine, máš štěstí, že jsem se tu zrovna potuloval, příště mně aspoň něco řekni, až půjdeš na takovou nebezpečnou schůzku.

Martin

Smrt'áčku, já jsem nešel za Pandrholou, ale za jeho dcerou Haničkou, a na rande s ní, uznej, bys byl trochu přebytečný.

Smrt'ák

Víš Martine, mně to rande nepřípadalo, v zahradě jsem viděl jenom láteřícího Pandrholu a než rande mně to spíše připomínalo hru na honěnou se psy.

A nebýt mně, málem by ti dva hafani dali pořádnou hryzací babu do zadku.

Martine

No jo, nějak se to zvirtlo, dobře, že jsi tu byl, ale možná, že by mně pomohl někdo jiný, když by viděl, jak se snažím utéct před těmi vlkodlaky.

Smrt'ák se usměje.

Smrt'ák

A kdo prosím tě? Martine, nic si nenalhávej, jsem na světě už hezkou řádku let, tady v té nóbl čtvrti by se tě nikdo nezastal.

Smrt'ák dobrácky poklepe Martinovi na rameno.

Vždyť si jenom havíř,
takové řemeslo tu nikdo nectí.

Martin

Ty si fakt myslíš, že v této čtvrti by se nenašel ani jeden dobrý člověk.

Smrt'ák

Takového abys pohledal svíčkou, tedy kromě Haničky Pandrholové, ale ta by ti nemohla pomoci, je uzamčena ve své světnici a ostatně, nevím, proč za ni chodíš, vidím to stejně beznadějně.

Martin

Haničky se nevzdám a ona mně má také ráda.

Smrt'ák

Ráda, nerada. Co ti je to platné, když starý Pandrhola je proti a bez jeho souhlasu nic nepořídíš.

Martin

Škoda, že nejsi kouzelník, bylo by to jednodušší, udělal bys čáry máry, a Pandrholu bys obměkčil.

Smrt'ák ukazuje za plot.

Smrt'ák

Však jsem tam ty čáry máry skoro udělal, ale jenom proto, aby tě nedoškubaly ty jeho chlupaté bestie.

Smrt'ák mávne rukou.

Martin

A co jsi tu vlastně dělal?

Smrt'ák

Ále, radní Mácha, co tu bydlí naproti, chtěl zabít králíka, praštil ho palicí třikrát přes hlavu a králík byl furt mezi živými, pak se radnímu vyškubl z ruky a pobíhal po dvorku, jako by se nechumelilo, dokonce začal i panáčkovat.

Martin

Ten králík byl nesmrtelný?

Smrt'ák

Ale kdeže, nikdo není nesmrtelný, ale já jsem se zpozdil, byl jsem zrovna v sousedním zemi a čekal jsem na chvíli, až se starý král odebere na věčnost, ale oni ti šlechtici s tím fakt hodně nadělají, pořád samé smuteční ceremonie a hledání závěti a kdo bude vládnout po králi, prostě než se domluvili, tak to kapánek trvalo a já jsem se zpozdil. Král už ale dopanoval a králíček už také dopanáčkoval.

Martin

No naštěstí v mém případě jsi přišel v pravou chvíli.

Smrt'ák

Ve tvém případě máš pravdu, ale nemusím to vždycky stihnout, musíš na sebe dávat pozor. To víš, někde se může semlít ve světě pořádná válka a ty budeš potřebovat pomoc ale já bohužel tě nebudu moci chránit, budu mít napilno na bojišti. Tam se moje kosa opravdu ohání, seč může a vůbec se nezastaví.

Martin zvesela, že to nakonec dobře dopadlo.

Martin

Smrt'áčku, slibuji, že se pokusím ještě nějaký ten pátek na té zemi ve zdraví přežít, než si pro mě naostro opravdu přijdeš.

Smrt'áček se trošku usmál a pohrozil prstem na znamení, že by si neměl dělat z tak

vážných věcí srandu a zmizel z dohledu.

Obraz 4.

Cestou do práce z Kočandy - ráno

**Obraz na havířské chalupy v osadě
Na Kočandě.**

Vyprávěč

Od doby příběhu, kdy děda Dařbuján doktoroval, měli všichni jeho potomci dar vidět Smrtáčka. Smrtáček jim nemohl zaručit dlouhý život, protože o tom rozhodují tam nahoře a všichni to mají už spočítané, ale snažil se aspoň malými skutky rodině Dařbujánů pomáhat a vylepšit jejich prostý těžký život. Vždyť díky příběhu Smrtáčka s dědou Dařbujánem jako by zapadl do jejich rodiny.

**Havíři jdou přes Kočandu do práce.
Martin jako jeden z nejmladších se
k nim po cestě připojuje, pozdraví je
a jde s nimi.**

Martin

Zdařbůh kluci.

Jura si prohlídne Martine.

Jura

Ukaž se mladej, dnes nevypadáš nejlíp, jako by jsi šel na šichtu přímo z tancovačky.

Martin vzdychá.

Martin

Ale, včera jsem měl namále. Šel jsem tajně v noci za Haničkou a načapal mně Pandrhola.

Josef

Myslíš Hanku Pandrholovou.

Martin

To víš, že myslím Haničku Pndrholovou, koho jiného?

Martin ukáže a zatne svůj biceps.

Martin ukazuje rychlý běh, zvedá nepřiměřeně nohy nad pás a kmitá s nimi.

Josef si prohlíží Martina.

Jura se nevěřícně směje.

Josef

Tak proto jsi takový sešlý, starý Pandrhola tě vykrákal pořádně za uši.

Martin

To ne, víte chlapi, že bych se nedal, za tu dobu, co makám s vámi, jsem hodně zmužněl, se mnou by to neměl jednoduché.

Mirek

Tak co tě tak semlelo?

Martin

Poslal na mně psy a řeknu vám, nejsou to žádní mazlíci.

Utíkal jsem před nimi, jako bych měl zapálenou koudel u zadku.

Jura

No a doběhli tě?

Josef

To asi těžko, vidíš, že kromě vyboulených očí, rozčuchaných vlasů a neholené bradě vypadá, že ho nikdo nepocuchal.

Mirek

Ty psy znám, jsou to pěkní neřádi, ti by tě jinak zrychtovali, no ale jak jsi utekl, to bys musel umět lítat, aby se ti to podařilo?

Martin

Máš pravdu, také jsem to viděl bledě, ale pomohl mně kamarád.

Jura

Cha cha, to mně povídej, to bych chtěl vidět, jakého tam máš v té čtvrti kamaráda, vždyť tam bydlí samá

smetánka, těm jsme my havíři úplně fuk.

Martin

Však nebyl místní.

Josef

A co tam dělal potom v noci dělal? Snad tam také nechce klofnout nějakou bohatou nevěstu, tak jako ty.

Martin mává rukou a vysvětluje.

Martin

Ne, ten tam měl úplně jiné pořízení, to byste neuhádli, jsem rád, že se tam zrovna v noci octnul.

Mirek vyzvídá.

Mirek

Tak nenapínej, kdo to byl, někdo od nás?

Martin

Neřeknu, stejně byste mně to neuvěřili. A kdo je zvědavý, bude brzo starý.

Mirek

Jo jo, prdlajs ti někdo pomohl, měl jsi prostě jenom štěstí.

Josef

Ať je to jak chce, já jsem rád, že se ti nic nestalo, jinak bychom šli na šichtu dnes jenom tři a ty bys ležel doma v posteli s bolavým zadkem. Na Pandrholu si dej pozor, je to pěkný prevít.

Mirek

Ty Martine, nechceš si to přece s tou Pandrholovou Hankou ještě rozmyslet, to nemůže klapnout, ty havíř a ona dcera boháče. To nevidím dobře.

Josef

Jak znám Pandrholu, ten má s holkou úplně jiné plány. Slyšel jsem, že má políčeno na mlýn. Proto chce provdat dceru za syna mlynáře.

Jura

Josef má pravdu, myslím že by sis měl najít dívku, která je z chudé chalupy, tak jako my.

Mirek

Ale najdi si nějakou tichou, nemluvnou jestli chytneš takovou, jako doma mám já, tak to tě už teď lituji. Ta když začne doma vřeštět, tak to je větší kravál než dělají všechny mašiny na dole a já potom nevím, jestli jsem ještě v robotě nebo už doma.

Martin

Ne, ne kamarádi, já už mám vybráno, žádnou jinou nechci. Hanička se mně líbí a i kdyby neměla ani krejcar, tak si ji vezmu.

Josef

Jenže ona má a ty nemáš nic. Tak to ti povím Martine, že to nebudeš mít jednoduché Pandrholu přesvědčit, aby ti ji dal.

Jura

No tak chlapi, tak to tomu Martinovi přejte. Povzbudíme ho, já mu budu držet palce, ať mu to vyjde.

Josef

I já ti přeji, ať ti to, a kdyby to vyšlo, pak nás všechny pozveš na veselku, rád si zatancím s nějakou pořádnou Pandrholovou bohatou příbuznou.

Josef po cestě napodobuje, že tančí s ženou.

Mirek

A možná, že by si tě pak také vzala, vždyť si vdovec, babu žádnou teď nemáš.

Josef přestává tančit a mávne rukou.

Josef

To určitě, jak uvidí mých šest děcek,
hned by přestala mít chuť na vdavky.

Mirek

Co ty víš, láska i hory přenáší.

Josef

Hory možná, ale z lásky se starat o šest
cizích děcek, to umí jediné ženská od nás,
vid' Josefe?

Jura

To máš pravdu, zlatá moje Anča, když
mně první žena umřela, ujala se těch
mých pěti děcek a ani necekla, a jaká je z
ní máma, nikdo nepozná, že je to vlastně
macecha.

Mirek

No vidíš Martine, ty baby od nás jsou si
myslím krapánek víc do našeho života,
než holka od Pandrholy.

Martin

No tak, tak už toho nechte, pozvání ale
platí, na moji veselku s Haničkou jste
všichni zváni.

Obraz 5.

Na pracovišti ve štole

**Prostředí by mělo být důlní, jako v nějaké
štole, kamarádi budou oblečeni do starých
havířských mundůrů. V ruce kahany,
hornické náčiní včetně vrtaček. Záběr
na konec vrtání děl, ládování děl střelným
prachem, provedení ucpávky a zapálení
zápalných šňůr, rychlý odchod do
bezpečí.**

Vyprávěč

Byla to dobrá parta. Došli do práce, sfárali
na pracoviště a dali se do práce, která jim

**Na pracovišti se ozve velká rána,
havíři jsou schovaní za rohem.**

Jura ukazuje své ruce.

Josef vstává a chystá se k odchodu.

Mirek také vstává s Jurou.

Martin se ale ošívá a nevstává.

šla od ruky. Na těžkou práci byli všichni již zvyklí. Všichni měli svaly jako kámen, který vrtali. Do děr pak strčili trhavinu se zápalnou šňůrou, která končila daleko za rohem, aby při odstřelu je nějaký kus horniny netrefil. Když trhavinu naládovali, odešli na bezpečné místo, kde Josef odstřelil kámen. Ozvala se velká rána a z důlní chodby se vyvalil dým z odstřelu.

Mirek

To byla šlupka.

Josef

Já myslím, že trhavina udělala do té skály pěknou díru.

Jura

Chválabohu, že už máme ten střelný prach, Martine, za tvého dědy Dařbujána se ještě lámal kámen ručně pomocí mlátka a kladívka, a to byla velká dřina, všichni havíři měli ruce jako tlapy od medvěda.

Ted' je největší dřina naložit tu forotu do vozíku.

Josef

Ted' ne čelbu ještě ale nepůjdeme, jdeme ven na čerstvý vzduch, za chvíli tu přijde smrad po tom odstřelu a ten já nesnáším, je to pěkné svinstvo.

Jura

Máš recht, nebudu jíst v tom smradu, to bych neměl z té svačiny požitek a Anča se tak snažila mně dneska přilepšit, mám dva pořádné chleby se sádlem škvarkami.

Mirek

Dobře, jdeme se najíst na čerstvý luft.

Martin

Kluci, však běžte, ale já zůstanu tady, mně se nahoru nechce. Jsem unavený z to běhaní ze včerejška.

Mirek

To budeš dýchat ten smrad z trhavin a pojídat ho se svačinou? To není dobré. Vždyť je jedovatý.

Martin

Nebojte se já se schovám tady do výklenku, a počkám, až ty zplodiny ze střelného prachu přejdou.

Jura upozorňuje Martina.

Jura

Jak myslíš, ale do čelby brzy nechod', počkej, až se to tam pořádně vyluftuje.

Martin

Nebojte se, a kdybych tam byl dříve, než vy, začnu už nakládat forotu na vozík.

Josef se směje a uděluje radu.

Josef

S tím nakládáním ale moc nedivoč, ať něco zbude na nás.

Mirek

Josefe, já si myslím, že se nemusíš vůbec bát, Jen se na něj podívej, dnes nevypadá, že by chtěl skály lámat.

Martin

Jen abyste se nedivili, jsem z vás nejmladší a mé tělo ještě není zhuntované. Jak zaberu, tak vy přijdete akorát tak mně pomoci vytlačit ty naložené vozíky k šachtě.

Kamarádi se smějí a odcházejí štolou k východu. Martin si povzdychne a podívá do své brašny, kde nic není.

Vyprávěč:

Martin nechtěl s kamarády jít na vzduch posvačit, protože nebylo co svačit, v

jeho brašně nebyl ani drobeček suchého chleba. A on ví proč. Nechal raději svou svačinu mladším sourozencům, kteří mají také hlad.

Martin

Nu což, Verunka, Pepík i Klárka mají také hlad, doufám, že moje svačina, co jsem nechal na stole, jim přijde vhod.

A já se odpoledne po vyfárání nacpu až prasknu hutnou polévku, na vrchu ji havířům dávají zadarmo, a mně chutná.

Martin na chvíli sedí ve výklenku a je mu dlouhá chvíle. Vstane a jde se podívat, jak se povedl odstřel na pracovišti. Přijde do čelby a vidí, že se tam objevil Smrt'ák.

Martin

Ahoj Smrt'áčku, to máš o mně takový strach, že mně hlídáš už i v důlní štolě?

Smrt'ák chodí okolo a něco hledá.

Smrt'ák

Kdepak Martine, mám zálusk úplně na někoho jiného.

Martin změní tón na prosebný.

Martin

Smrt'áčku, prosím, prosím, moje kamarády mně neber, jsou to skvělí chlapi a mají hodně dětí.

Smrt'ák

O ně vůbec nejde, vždyť jsou všichni na vzduchu.

Smrt'ák

Ty to neslyšíš?

V blízkosti se ozývá slabé volání o pomoc.

Martin

Aha, tady je někdo v nesnázích.

Smrt'ák

No právě, Dlouho na tady tom světě už nepobude. Čekám, až vypustí duši.

Martin

Tak to tedy ne, jestli je to také nějaký havíř, tak toho nech na pokoji, vždyť patří mezi nás a doma na něho také čeká určitě kupa dětí.

Smrt'ák

Já ho klidně nechám na pokoji, ale ty ho budeš muset vyprostit z poza těch velkých kamenů, a to ti povím, u toho se pěkně zapotíš.

Martin přiskočí k hromadě kamenů po odstřelu.

Martin

Tak si dej pohov a já jdu na to.

Martin začne zvedat kameny a rozebírat je až narazí na malinkou postavičku, která těžce dýchá.

Smrt'ák

Dobře Martine, myslím, že jsi ho zachránil a já jsem tu už zbytečný. Poroučím se, pozdrav ode mne doma rodinku.

Martin

Děkuji ti, že jsi s tou kosou posečkal, jo a pozdravení vyřídím.

Smrt'ák se ztratí a Martin vytáhne postavu z kamení a položí ji bokem na kabát, který si kvůli toho sundá z těla. Postavička se probere.

Martin

Jeminkote, kamaráde, co jsi zač?

Kamenný skřítek těžce dýchá.

Žulíček

Já jsem kamenný skřítek Žulíček.

Martin

A co jsi tu dělal?

Žulíček

My kamenní skřítki hlídáme nerostné bohatství a protože vy lidé tady kutáte, musíme vás kontrolovat.

Martin

Ta kontrola tě mohla přijít hodně draho.

Žulíček

No jo, úplně jsem zapomněl, že dnes už nepoužíváte jenom mlátek, kladivo a lopatu, ale máte i něco, co trhá kameny.

Martin

A nejenom kameny, kdo se octne v blízkosti takového odstřelu, může počítat s tím, že za chvíli bude vejpúl.

Žulíček krčí rameny.

Žulíček

Byl jsem zvědavý a málem se mně to vymstilo, a tak ti hodně děkuji, že jsi mně zachránil.

Martin

Není zač Žulíčku, rád jsem pomohl.

**Žulíček se oprašuje od kamenného prachu
zkouší, jestli má všechny údy zdravé.**

Žulíček

No a teď bych ti a oplátku chtěl pomoci já v nějakém tvém trápení, jestli máš nějaké, tak se mně svěř, možná že najdu na to nějaký lék.

Martin

To je od tebe hezké Žulíčku, ale já myslím, že mně nemůžeš v ničem pomoci.

Žulíček

Možná, že ano, možná ne, pokud mně to nepovíš, nikdy se to nedozvíme.

**Martin si sedne na kámen a zcela
nesměle povídá.**

Martin

Mám rád jednu holku, která je bohužel z bohaté rodiny, a její otec, protože jsem chudobný a havíř, nechce o veselce ani slyšet.

Žulíček zapřemýšlí, mne si rukou bradu.

Martin zklamaně.

Žulíček si ťukne do čela.

Žulíček vytáhne z kapsy malá kamínek a podává ho Martinovi, Ten ho vezme a nedůvěřivě se na něho kouká.

Martin ho prohlíží a potěžkává.

Martin se diví.

Žulíček vysvětluje.

Žulíček pokyvuje hlavou.

Žulíček

Na to je těžká pomoc, jo kdybych mohl tě podarovat nějakým drahokamem, nebo zlatem, bylo by to jednoduché, stal by se z tebe boháč a měl bys po starostech. Ale to já nemohu, to máme my skřítki zakázáno.

Martin

No vidíš, mně asi nepomůžeš.

Žulíček

Ale možná bych tu něco měl.

Martin

A co já s tím šutrem, takových oblázků je u nás u řeky spousta.

Žulíček

Jenomže tenhle kamínek není jen tak nějaký tuctový oblázek.

Martin

Nic na něm výjimečného nevidím, obyčejný křemen.

Žulíček

Ten obyčejný křemen kamaráde může klidně změnit názor otce tvé budoucí nevěsty.

Martin

A jak by to dokázal?

Žulíček

Martine, je to kouzelný kámen, když s někým budeš mluvit a přitom v ruce stiskneš ten kouzelný kámen, vždycky ti dá za pravdu a ve všem tě poslechne.

Martin

Vážně?

Martin bere kámen a dává ho do kapsy.

Martin mávne rukou

**Kamenný skřítek se ukloní a zmizí.
Do čelby docházejí kamarádi Martina.**

Martin se přemýšlí.

**Martin se podívá na kouzelný kámen,
pak na kamarády, kámen dá do kapsy**

Žulíček

Jako že se Žulíček jmenuji, však si to můžeš vyzkoušet na svých kamarádech, už se blíží k tobě do čelby.

Martin

Tak to ti Žulíčku hodně děkuji, to kouzlo by mohlo opravdu Pandrholu přesvědčit, aby mně Haničku dal za ženu.

Žulíček

Ale dej si pozor Martine, ať se ten kouzelný kámen nedostane do nesprávných rukou, asi si dovedeš přestavit, jaké nepravosti by s nimi mohl zlý člověk napáchat.

Martin

Žádný strach Žulíčku, dám si pozor.

Žulíček

Dobře Martine, věřím ti a přeji ti, aby se ti veselka vydařila.

Josef

Tak co Martine, už máš naloženo, nebo ti ještě máme pomoci?

Jura

Jak se dívám na ty kameny, moc si s tím zatím nepohnul, hold včerejší běh před těmi psy byl asi hodně náročný a dnes ti moc síly nezbylo.

Vyprávěč

Martinovi se líbila Žulíčková myšlenka, že by ten kouzelný kámen, který dostal od kamenného skřítky, mohl opravdu vyzkoušet, jestli vůbec funguje.

a tam jej stiskne.

Josef se usměje.

To se ale nelíbí Mirkovi.

**Martin se rychle obrátí na Mirka
a stiskne v kapse kámen.**

Jura se rozčiluje.

**Martin nezahálí a opět tiskne kouzelný
kámen, obrací se k Jurovi.**

Jura mávne rukou a smířlivě hovoří.

Martin se usmívá a přísazuje si.

Martin

Josefe, já bych chtěl si dnes být
vaším předákem, nejsi proti?

Josef

Ale klidně Martine, mně se to předákování
už stejně zajídá. Dělán to už spoustu let a
chtělo by to někoho mladšího.

Mirek

Počkat, počkat, proč by to měl dělat mladý
Dařbuján, vždyť je z nás nejmladší, já
jsem přece starší a zkušenější.

Martin

No tak Mirku, tak mně to dovol, já si tu
chci zkusit, ještě nikdy jsem ho nedělal.

Mirek

Ale jo, chápu to, a nakonec mládí vpřed,
my staří to tady v dole už nevytrhneme.

Jura

Tak to tedy ne, vy jste spadli z višně,
nenechám se dirigovat někým, co mu
ještě před několika měsíci teklo mléko po
bradě.

Martin

Ale Juro, předákovat budu jenom dneska
zítra zas budu poslouchat tady Josefa a
šlapat jako hodinky.

Jura

No dobře, svět se pro jednou nezboří, tak
si klidně dneska předákuj.

Martin

No a když už jsem ten předák, tak bych
neměl s Vámi makat, ale vás jenom
kontrolovat a přikazovat, vid' Josefe.

Josef pokyvuje hlavou.

Josef

Máš recht, Já jsem makal jako vy všichni, ale ty jsi teď předák, tak si zaveď klidně svoje manýry.

Martin se otočí na Juru a Mirka.

Martin

Kluci, nemáte proti tomu nic, že se tu na ten šutr uvelebím?

Martin si sedne na velký kámen.

Mirek

Ale kdepak, tam si sedni na bobek, beztak si po včerejšku unavený a kontroluj nás, jestli tu forotu správně nakládáme.

Martin se tomu všemu usmívá a jeho ruka pustí kámen, který spadne hlouběji do kapsy. Chlapi se dají do nakládání, ale za chvíli se všichni otřepou, Jura se otočí a hned na Martina spustí.

Jura

Ty mladej, není ti to blbé, všichni makají a ty tam posedáváš na kameni.

Josef

Nemysli si, že tě budeme dneska šetřit, protože jsi včera ponocoval. A místo dobrého spánku ses potuloval někde na rande.

Mirek

Pojď Martine mně pomoci, ten šutr je těžký, musíme ho naložit oba dva.

Martin vyskočí na obě nohy a jde urychleně Mirkovi pomoci. Pak se zapojí do nakládání spolu s kamarády a hodně se snaží, aby si nikdo nemyslel, že se ulívá. Pracovali tak dlouho, až všechnu rudu, která byla uvolněna po odstřelu, naložily do důlních vozíků. Pak si sednou fošnu a odpočívají.

Jura

Chlapi, myslím že štajgr bude zas na

nás rvát, že těch narubaných vozíků je jako obvykle málo.

Mirek

Jo, jo, tady na každého řve a doma prý je ticho jako pipinka.

Jura

Jak to víš?

Mirek

Ale stará nosí takové drby, že doma si nesmí ani fajfku zabafat a jít na pivo? No to by ho potom v noci nepustila dovnitř a musel spát venku, ještě, že bylo léto.

Josef

A tady v robotě si na nás vylévá zlost. Ještě jsem ho nikdy neslyšel, že by nás pochválil a řekl: „Chlapi, dnes jste toho šutru nakopali hodně.

**Martin se uculuje s vědomím,
že v kapse má kouzelný kámen.**

Martin

Chlapi, ložím se s vámi o jedno pivo, že nás dnes pochválí.

Josef

Mladej, zabrzd', to je pro tebe úplně beznadějné.

Martin přísazuje.

Martin

Jo a ještě nám k tomu zazpívá.

Jura

Ty jsi fakt vůl, to přece nemůžeš vyhrát, kdyby se štajgr pomátl, tak ještě chápu, že nás pochválí, ale že k tomu ještě zazpívá?

Mirek

Ne štajgr, ale ty ses hochu pomátl.

Martin ukazuje ruku.

Josef se osmělí.

Martin

No tak havíři, planě nekecejte a ložte se.

Josef

Dobrá, synku, já se s tebou ložím, ale ne proto, abych tě obral o pivo, ale jen proto, aby ses příště tak lehkovážně nesázel.

Josef si s Martinem plácnou.

Mirek

Tak to my chceme také pivo, vid' Josefe, jdeme také do toho.

Jura se obrací na Mirka a Martina.

Jura

Jasně, je to sázka na jistotu. To musí vyjít. Ty se tedy prohneš kamaráde.

Jura i Josef si také s Martinem plácnou.

Martin

Chlapi, nemějte péči, ještě uvidíme, kdo bude mít navrch.

Z dálky se k nim blíží štajgr.

Jura

A jeje, už jsem jde pan blahorodí, to bude řevu, jak z píchnutého prasete.

Martin uklidňuje.

Martin

Klídek, však on zjihne.

Štajgr přijde do čelby a začne láteřit.

Štajg

Holomci, chásko líná, počítal jsem naložené vozíky, vždyť jich je jenom osm. Druhá parta jich má dvakrát tolik.

Josef mluví tiše.

Josef

Tak, teď se ukaž frajere.

Martin v kapse sevře kámen.

Martin

Pane štajgře, a dobře jste počítal ty vozíky u těch našich sousedů, fakt jich naložili osm, nebylo jich méně?

Štajgr si sedne na lupánku, sundá si helmu, otře si pot z čela a uvolněně povídá.

Štajgr přikyvuje.

Martin vítězně se směje.

Ostatní havíři přikyvují.

Štajgr

No jo, trošku jsem to přepísl, ta druhá parta jich má jenom šest. A třetí parta, co je na směně ještě méně.

Martin

Takže jsme nejlepší, vidíte štajgre.

Štajgr

Jste daleko nejlepší parta, fakt, to se musí nechat, umíte zabrat.

Martin

No, ale to uznání by se mělo oslavit.

Jura

To by se tedy mělo a pořádně oslavit.

Štajgr

Klidně si to oslavte chlapi.

Martin

Ale my to chceme oslavit s Vámi.

Štajgr

Se mnou? Pro mě za mně můžeme, ale jak to chcete oslavit?

Martin

Třeba písničkou.

Štajgr

Myslíš na nějaké zábavě při tanci?

Martin

Ne, to se přece musí oslavit hned.

Štajgr

Ty myslíš teď, tady, jako že si teď všichni zazpíváme?

Martin

To jsem myslel. Ale to zpívání necháme na Vás, my bychom to jenom kazili.

Štajgr překvapeně.

Štajgr

Já a mám zazpívat?

Martin

Ano, my bychom strašně rádi chtěli slyšet nějakou havířskou.

Štajgr kroutí hlavou.

Štajgr

Hm, ale, já takové moc neumím.

Martin naléhá

Martin

No tak štajgře, nenechte se prosit, že kluci.

Všichni havíři přitakávali.

Martin dále popichuje.

Martin

Nějaká havířská, prostě o nás, by byla nejlepší Ty my máme rádi.

Štajgr:

Já ty havířské moc neumím.

Martin

Štajgře, vždyť jste havíř skoro jako my, přece musíte umět aspoň jednu písničku o nás.

Štajgr usilovně přemýšlí.

Štajgr

Tak jednu bych možná znal, tak mám vám ji brouknout?

Martin horlivě.

Martin

No vidíte štajgře, vy jste pašák, chlapi ticho, mistr zpěvu, štajgr zpívá.

Všichni chlapi ztichli, štajgr si odkašle.

Štajgr

Tak já to zkusím, ale varuji vás, nebudete nic moc, jo a nesmíte se mně smát.

Josef

Ne, ne, to by nás ani nenapadlo, že chlapi.

Všichni přikývují a snaží zadržet smích.

**Štajgr začne zpívat. Zpívá ale falešně
a strašně hluboko.**

Martin

Kluci, ticho , štajgr zpívá.

Štajgr

Cestička k Majrovce ušlapaná, šla po ní
dívěnka uplakaná...

**Chlapi se šklebí a Martin pokyne rukou,
aby štajgr přerušil zpěv.**

Martin

Mistře, je to opravdu skvělé, dobře
zpíváte, ale trochu mručíte.

Josef

Jo,jo štajgře, chtělo by to kapánek výše.

Štajgr

Myslíte, tak já to ještě jednou zkusím
trošku do výšky.

**Štajgr znovu začne zpívat výše, ale
to se moc nedaří a kvílí. Mirek potichu
mluví k Josefovi.**

Mirek

Ty Josefe, ten štajgr snad musel chodit do
školy, když byl učitel zpěvu hodně dlouho
marod.

Jura

Ještě chvíli bude zpívat a já chytnu z toho
vyrážku.

Josef

Já už jsem se z toho zpěvu osypal.

**Všichni chlapi se svíjejí vnitřně smíchy
ale nedají to na sobě znát, aby štajgra
přece jenom proti sobě nepopudili.
Štajgr dozpíval. Chlapi zatleskali.**

Martin

To jsme nevěděli, jakého máme tady
umělce, vy jste se měl štajgře živit úplně
něčím jiným.

Jurovi se štajgra zželelo.

Štajgr se hodně diví.

Štajgr se škrábe za uchem.

Štajgr

Myslíš, tak já to řeknu ženě, možná bude pro, abych změnil práci. Zpěv v opeře by se mně zamlouval.

Jura

Štajgre, radši to své babě neříkejte.

Štajgr

A proč? Byla by na mně pyšná.

Martin

Jura má pravdu, spíše by Vám záviděla Váš talent a to by bylo u Vás doma potom peklo.

Štajgr

Asi máte chlapi pravdu, už teď to není u nás nejružovější, stará ráda komanduje.

Mirek

No vidíte štajgre, tu se na dole schováte před ženou, a ta za Vámi nemůže, vždyť dole robí jenom chlapi, ženský to mají zakázaný.

Štajgr

Tak, to máte recht, zůstanu v dole, furt se ženou doma, brrr, to bych nevydržel.

Mirek

To ani já ne, tedy se svou starou.

Martin

No štajgre, a když jsme už ten kámen naložili do vozíků a těch vozíků je dost, tak bychom už mohli vyfárat, ne?

Štajgr

To víte že jo kluci, posbírejte si nářadí a běžte, já jdu ještě zkontrolovat další party.

Štajgr zamává na pozdrav a odchází chodbou z čelby. Když poodejde, chlapi se

začnou smát.

Jura

Tak to se ti povedlo Martine, to jsem tu jakživ neviděl, to byla estráda.

Josef

No, ještě, že ta písnička nebyla moc dlouhá, z toho zpěvu mně úplně rozbolely ušiska.

Mirek

Mně se to nakonec náhodou líbilo.

Jura

To asi proto, že seš taky takový hudební antitalent, jak ten štajgr.

Martin

Ale kdepak, akorát má v uších pořád vatu do uší.

Mirek vytahuje vatu z uší.

Mirek

Je , vidíš to, zapomněl jsem si ji vyndat.

Jura

Dobře chlapi, tak jsme se pobavili, zabalíme to a jdeme nahoru a pak hajdy domů.

Martin

Kdepak kamarádíčkové, jdeme do hospody, musíte splatit dluh.

Jura kárá ukazováčkem.

Jura

Ale, ty si náhle ožil, neměl jsi ty včera náročnou noc?

Martin

Měl, neměl, sázku jste prohráli a nastala doba dluh splatit.

Josef

No nic chlapi, co jsme si navařili, to si taky sníme, nic se nedá dělat Martin

vyhrál, jde se do hospody.

Havíří pobalili své náčiní a odcházejí nahoru z čelby.

Obraz 5.

V hospodě – na večer

Havířská parta přichází do hospody a když vejdou všichni pozdraví. Hostinský se na ně nedůvěřivě dívá.

Hospodský

Co že to v takový den, vždyť je před výplatou, a to máte vždycky prázdné kapsy.

Parta havířů si sedá ke stolu.

Jura

Možná máme a možná ne, něco snad kluci z těch kapes ještě vydolujeme, ne. Vždyť jsme havíři.

Martin

Tak kamarádi, objednávejte.

Jura a Josef vytáhne dva krejcary na pivo a dají je na stůl. Mirek loví v kapsách, ale nedaří se mu nic nahmatat.

Mirek

Víš Martine, já ti to pivo zaplatím až příště, to víš, je vysoké datum, dneska jsem úplně švorc.

Josef

No jo Mirku, bez peněz do hospody nelez, tak co si dáš, když tady není nic zadarmo, tak možná čistou vodu.

Martin se na Mirka podívá a pak vezme ze stolu krejcary a dává je zpátky kamarádům.

Martin

Víte co, berte je zpátky, dneska mám tušení, že nám tu útratu zatáhne hospodský.

Chlapi se smějí.

Martin opět podává ruku k sázce.

**Josef mává oběma rukama na znamení
že do sázky nejde.**

Martin trošku lže.

**Josef a Jura kroutí hlavou,
ale Mirek souhlasně pokyvuje.**

**Hospodský se přiblíží ke stolu
a Mirek na něho kývne, aby šel blíže.**

Hospodský se neochotně přiblíží.

**Mirek se snaží vypadat co nejuctivěji a
dokonce se ukloní, trošku motá slova.**

Josef

Cha, cha, ty jsi snad spadl z višně, vždyť
ten by si nechal pro krejcar klidně vrtat
koleno.

Martin

Chceš se vsadit?

Josef

Tak to radši už ne, už jsem se poučil.
S tebou jsou sázky nebezpečné, za chvíli
bych přišel na buben.

Jura

No a jak to uděláš Martine, aby nám dal
pivo zdarma, ani mně se to nechce věřit?

Martin

Přece na každého člověka platí vlídné
slovo, prostě ho pěkně požádám a on nám
to pivo přinese.

Mirek

Jo to by mohlo vyjít kluci, Martin má
pravdu, vždyť i štajgra hezky požádal o
písničku a štajgr zpíval, jak v kostele.
Víte co, tak já to u toho hospodského
zkusím.

Mirek

Pane hospodský, mohl byste nám přinést
pivíčko?

Hospodský

Proč ne, ale napřed vysypte
peníze na stůl, na sekeru nedávám.

Hospodský vzteky zbrunátní.

Martin urychleně zmáčkne kámen v kapse.

Hospodský náhle změkl a směje se na celé kolo.

Martin na něho volá v půli cesty.

Hospodský se otočí a počítá a ukazuje na havíře.

Hospodský se usměje a pokyvuje hlavou.

Hospodský běží k výčepu a havíři se smějí.

Mirek

Já myslel, že protentokráte byste nám laskavě mohl, když jste takový dobrák, a taky uznalý, to pivo jaksi pro nás zcela přinést zadarmo.

Hospodský

Jak zadarmo? Vy si myslíte, že já jsem tady z dobročinné společnosti, a ven!

Martin

No tak pane hospodský, snad nebude tak zle. My víme, že jste v jádru hodný člověk a jedno pivo vás nezabije.

Hospodský

Samozřejmě, jedno pivo mně určitě nezabije, tak já tedy pro něho mažu.

Martin

Jo pane hospodský, já jsem myslel jedno pivo pro každého.

Hospodský

To je jasné, to máme, máme celkem čtyři piva.

Martin

Přesně tak, vy jste rozený počtář.

Hospodský

To víte že jo, a teď jsem si spočítal, že mně ty čtyři pívka také nezabijou.

Mirek

To mně nejde na rozum. Už jsem viděl, jak mně ten hospodský kope svou nohou do zadnice, abych vypadl z hospody a tady

Martin ho pochválí a on by mu snad i boty líbal.

Martin

Vždyť jsem Vám to říkal, vlídné slovo dělá divy a když ještě k tomu pochválíš, stane se hotový zázrak.

Josef

To tedy je, pít zadarmo v téhle hospodě.

Mirkovi se to ale nezdá.

Mirek

Ale přece já jsem mu také mazal med kolem huby a stejně nás málem vyhodil tady z toho lokálu.

Martin

Asi jsi mu to špatně podal, možná to chtělo větší úsměv.

Mirek

Ale, já jsem měl přece hubu od ucha k uchu. A kdybych neměl uši, tak jsem se smál dookola celé hlavy.

Josef si Mirka dobírá.

Josef

To jo, a viděl jsi se někdy v zrcadle, když se směješ?

Mirek se podiví.

Mirek

To ne, u zrcadla se obyčejně nesměji.

Josef

Tak to bys měl, vypadáš totiž jako moje stará, když ji nedám výplatu.

Mirek

Nekecej, moje žena říkala, že si mně vzala právě kvůli mému úsměvu.

Josef si Mirka dobírá.

Josef

Jenže, to jsi měl ještě v hubě plno zubů, které ti už dávno vypadly.

Jura se přidává do řeči a přísazuje.

Hospodský přináší pivo a pokládá je na stůl. Havíři si pivo rozeberou, přit'uknou si a začínají pít. Mirek okusí.

Jurovi zakručí v břiše.

Jura

Chuděra holka Mirku, ta tvoje musí tedy hodně špatně vidět.

Josef

Tak už toho nechme kluci, je pravdou, že jedině Martin umí na hospodského zapůsobit a buďte rádi, že máme pivo zadarmo.

Mirek

To pivo tedy píše, je úplně jako křen. Já ho asi vypiju na ex až do dna.

Martin

Jen do toho, když dojde, objednám další.

Josef

Co to bylo?

Jura

Ale , to se hlásí moje veličenstvo žaludek, že by něco snědl.

Martin

Ty jsi neměl polévku, když jsme vylezli z díry.

Jura

Neměl, když jsem přišel na řadu, tak zrovna došla.

Martin

Asi je to trošku i mou vinou, že došla, měl jsem pořádný hlad, tak jsem si několikrát byl pro nášup.

Jura

Nevadí, však já naučím veličenstvo, aby pochopil,že dieta je někdy správná věc.

Jura se chytne za břicho.

Martin

Ne to ne, dáme si tady něco k jídlu, třeba utopence nebo jelítka.

Jura

Au, Martine, o jídle radši nemluv, nebo to s panem veličenstvem nevydržím.

Martin

Proč bych nemluvil, jak přijde hospodský, poprosím ho, aby nám přinesl nějaké utopence.

Mirek

Jo, a teď mně ukaž toho dobráka, který to zatáhne?

Martin ukazuje na hospodského.

Martin

Neboj se ty to nebudeš, přece hospodský.

Josef

No, jestli ještě budeš chtít, aby nám dal zadarmo utopence, tak to už najisto poletíme z hospody, jak hadr na holi.

Martin

Nechte to na mně kamarádi, hospodský jich má v lednici určitě spoustu a dát nám zdarma pár kousků, a jak sám říká, ho určitě nezabije.

Jura se dívá, jak Martin se dívá po hospodě a zvedá ruku, aby ho hospodský zaregistroval.

Jura

Ten Martin to asi fakt myslí vážně, abych si šel půjčit nějaká křídla, až poletíme z hospody.

Mirek

Já myslím, že ho spíš klepne pepka

Martin se pořád rozhlíží, už ho vidí a zase na něj mává.

Martin

Neklepne ho pepka, a myslím si, že i my to přežijeme ve zdraví, nevidím tu smrtáčka.

Mirek

Co tu pleteš nějakého smrtáčka, ten je tak akorát v pohádkách.

Josef

Co se divíš, vždyť je ještě mladej, ještě si pamatuje pohádky z dětství.

Martin

Pohádky jsou hezká věc a možná, že v něčem jsou i pravdivé. V každém případě se nemusíme obávat, že by se nám hospodský poroučel k Pánubohu a nestihl nám přinést nějaké jídlo.

**Hospodský se blíží s pivy ke stolu.
Položí je na stůl. Otočí se a chce odejít.**

Martin

Pane hospodský, víte k tomu pivu by se hodilo několik utopenců, to Vás přece nezabije.

**Hospodský přemýšlí, havíři jsou
vystrašení, co se teď stane, hospodský
se usměje.**

Hospodský

Myslíte utopence a zase zadarmo.

Martin

To určitě, my na ně opravdu nemáme.

Hospodský se usmívá.

Hospodský

No, když vy na to nemáte, tak já to zase zatáhnu, to mně přece nezabije, už klušu k pultu, kolik by toho mělo být?

Martin

Víte, že havíři mají namáhavou práci a proto toho hodně sní, takže já bych to viděl na takových větších osm kousků.

Martin rukama ukazuje velké kusy.

**Hospodský se zarazí, Martin
více zmáčkne kouzelný kámen.
Hospodský se usměje.**

**Hospodský odchází k výčepu.
Havíři se smějí.**

Hospodský přichází a nese utopence.

Kamarádi Martina kroutí hlavou.

**Kamarádi koulí očima a zakrývají si
tvář s pocitem, že za chvíli budou z
hospody vyhozeni.
Hospodský se usměje.**

**Hospodský přátelsky šťouchne do
Martina.**

Hospodský

Jo, tak jdu na to, zkusím najít ty
největší, za chvíli jsem zpátky.

Jura

Já snad neodejdu dneska domů, dokud
všechno, co má na pultě nesežeru, on se
pomátl, rozdává zadarmo, jako by to bylo
všechno jeho.

Josef

Až to zjistí Pandrhola, ten mu dá kapky,
že se z toho bude týden vylízávat.

Hospodský

Tak, tady jsou, budete si ještě něco přát?

Martin

Ještě pane hospodský bychom vám rádi
řekli, jestli jsou vaše jelítka dobře
propečená a dost slaná.

Hospodský

Jak vás tak poslouchám, vy byste chtěli,
abych přinesl nějaké jelítko na ochutnání
a samozřejmě zadarmo.

To víte, že přinesu, a
kolik by jich mělo být.

Martin

Já myslím, že takových osm kousků by
mohlo stačit.

Hospodský odkrácí do výčepu.

Havíři jí, jako by to bylo jejich poslední jídlo.

Hospodský

Samozřejmě, to mně přece nezabije.

Jura

Já se picnu, ten hospodský snad zešílel.

Mirek

Já se určitě nepicnu, aspoň ne dřív, než to všechno zbaštím, co mně tady přinesou, takovou hostinu jsem už dlouho nezažil.

Martin

Jen jezte, další pořádná hostina bude až u mne na svatbě s Haničkou.

Josef

No, tak to jídlo chlapi nezanedbávejte a pusťte se do toho, protože ta veselka Martina s Hankou podle mě nebude.

Jura

Taky si to myslím Martine, Pandrhola tě k Hance nepustí, ten si ji pěkně ohlídá.

Martin

Tak abyste věděli, zítra je tancovačka a přijde tam určitě i Pandrhola s Haničkou. A já si s ní zatančím.

Mirek

No to bych chtěl vidět, tam jsi úplně přebytný.

Jura

Mirek má pravdu, na tancovače musí Hanka tancovat s Milošem, synem mlynáře, Vždyť jsi slyšel, Pandrhola právě s jeho otcem domlouvá vdavky s Hankou.

Martin

Ať si domlouvá, stejně se mu to nepovede a s Haničkou si zatancuji, chcete se vsadit?

Josef

S tebou už radši nikdy, ale přijdu se na tu taneční parádu podívat s moji ženou.

Jura

Já to vidím bledě, jak za Hankou dojdeš, Pandrhola a Mlynář s Milošem se na tebe sesypou jako čerti. Tak to tam jdu také, přece ti musíme pomoci, až se to semele, byli by v přesile.

Mirek praští do stolu.

Mirek

Tak chlapi jsme domluveni, zítra na tancovačku jdu taky, přece nenecháme Martina ve štychu.

Martin

Nic se nebojte kamarádi, všechno dobře dopadne, Pandrhola ani necekne, i kdybych šel pro Hanku třeba třikrát.

Jura

Třeba máš pravdu, ale já tomu moc nevěřím. Jedině, že by Pandrhola přišel o rozum.

Obraz 6.

Návštěva Pandrholy v hospodě – dopoledne

**Pandrhola vchází do hospody,
k němu hned přiběhne hospodský a
hrozně se klaní.**

Pandrhola

Tak mně řekli pane hospodský, že jste tady měl včera živo a rozdával zadarmo.

Hospodský se potí.

Hospodský

Ježišmarjá, tak to se doneslo už i k Vám.

**Pandrhola se šklebí a rozhazuje
rukama.**

Hospodský se chytá za hlavu

Pandrhola ukazuje na hospodu a nábytek.

Pandrhola se kroutí a chytá se za hlavu.

Pandrhola si těžce sedá zdrceně na židli.

Hospodský ukazuje osm prstů.

Pandrhola vztahuje ruce k nebi.

Pandrhola

A ještě jste každému říkal, To mně přece nezabije, to mně nezabije.

Hospodský

Já vůbec nevím pane Pandrholo, co to do mě vjelo.

Pandrhola

Tak vy nevíte, a to víte, že to všechno je tady moje?

Hospodský

Ano, ano, koho jiného.

Pandrhola

No a kolik vypili těch piv.

Hospodský

Osm pane Pandrholo.

Pandrhola

Je, je , taková škoda. No a co ještě jste jim přinesl.

Hospodský

Ještě byly utopenci, také osm kousků.

Pandrhola

Bylo jim to málo, tak ještě si poručili utopence.

Hospodský

A to ještě není všechno, byli tam i jelítka.

Pandrhola

Panebože, to nemůže být pravda , to nemůže být pravda. Co jste jim ještě přinesl?

Pandrhola se chytá za srdce.

Hospodský pokyvuje hlavou.

**Pandrhola ukáže nesměle prsty.
Osm jich vztyčí v rukách**

**Hospodský ukazuje na rukou
deset prstů.**

Pandrhola zcela sklesle.

Pandrhola oživne a již spíše křičí.

Hospodský se klaní

Pandrhola už smířlivěji

Hospodský

Je, pane Pandrholo, a ještě si poručili klobásky.

Pandrhola

Neříkejte, že jste jim je také dal, a zadarmo.

Hospodský

Dal, úplně zadarmo.

Pandrhola

A taky osm kousků?

Hospodský

Ne snědli jich deset.

Pandrhola

Jak to deset? Vždycky chtěli vždycky osm.

Hospodský

Já vím, ale dva z nich chtěli přidat.

Pandrhola

Vás to včera nezabilo ale mně to dostane do hrobu.

Všechno si to zaplatíte.

Hospodský

Pane Pandrholo, nebojte se, všechno zaplatím.

Pandrhola

Do posledního krejcaru

Hospodský

Ano, do posledního krejcaru.

Pandrhola

Já se Vám divím, takový zkušený člověk a necháte se obalamutit nějakou verbeží,

Hospodský krčí rameny

co nemá peníze.

Pandrhola

A komu jste vlastně včera naléval?

Hospodský

Ale, stavili se tady havíři na pivo po směně.

Pandrhola

Špinaví umounění havíři. A nebyl s nimi takovej mladej havíř, myslím, že se jmenuje Dařbuján?

Hospodský

Na mou věru byl, právě tomu jsem nemohl odporovat a co jsem mu na očích viděl, to jsem splnil.

Pandrhola

Tomu cucákovi? Já bych ho roztrhl, jak hada.

Hospodský

Pane Pandrholo, víte, že jsem prudkej, ale ono to nějak nešlo. On poprosil a já jsem už jenom nosil na stůl.

Pandrhola

Prudkej, měkota jste, to já bych ho vyhodil dřív, než by stačil ceknout jediné slovo.

Hospodský

Já myslím pane Pandrholo, že by vás také přemluvil.

Pandrhola

To se nikdy nestane, až ho někde načapám, tak mu zpřelámu všechny kosti.

Pandrhola se postaví a odchází z hospody.

Obraz 7.

Návštěva Pandrholy v hospodě – dopoledne

**Velký sál, v něm je spousta hostů.
Na jedné straně sálu sedí bohatí
občané, na druhé straně sálu sedí
chudá vrstva města. Mezi nimi i havíři
s ženami u stolu. Do sálu vchází
Pandrhola a jeho dcera spolu
s panem mlynářem, paní mlynářovou
a jejím synem Milošem. Sedají si na
straně bohatých. Příchod těchto
hostů uvidí i lidé sedící na druhé
straně sálu.**

Jura

Vidíš to Martine, tvá tanečnice už přišla a
není sama.

Josef

To je jasné, přišla s tou kuličkou.

Mirek

Jakou kuličkou

Manželka Mirka

Toho si nevšímejte, tak on říká tomu
synáčkovi od mlynářů.

Josef

Tak to se trefil Mirku, ten mládenec
vypadá jak prase před zabíjačkou.

Manželka Josefa

To jsem zvědav, jestli se ten Martinův
náhradník odváží s Hankou tančit.

Martin

To máš pravdu teto, Hanka to umí a tančí
jako čert. To bych mu radši neradil.

**Záběr na stůl, kde sedí Pandrhola
s dcerou a mlynářovými.**

Pandrhola

Hudba už začala hrát, tak si myslím, že
naši mladí by měli jít do kola.

**Pandrhola rukou popichuje Hanku
rukou, šla tancovat. Hanka se ale**

nedá, sedí jako přimražená na židli.

Mlynář drcne do Miloše.

Mlynářová se nakloní k Hance.

Mlynář to všechno pozoruje a je otrávený a nervózní

Mlynář je nervózní a rozhazuje rukama.

Miloš pořád něco ujídá ze stolu.

Pandrhola vidí, že s Milošem si Hanka nezatancuje, tak se snaží zavést hovor na jinou stranu.

Hanka

Já bych klidně šla, ale mně zatím nikdo k tanci nevyzval.

Mlynář

Neslyšel jsi?

Mlynářová

Milošku, tak se neupejpej a pozvi Hanku do kola.

Miloš

Mámo, vždyť to je polka, tu neumím.

Mlynářová

Musíš prominou Haničko, ale náš Milošek na polku netancuje, až bude valčík, určitě pozveš Hanku do kola, vid' Milošku.

Miloš

Mámo, to mi taky nejde, u toho furt padám na zem a motají se mně nohy.

Mlynář

Proboha, tak co vlastně umíš?

Miloš

Tak trochu tu Mazurku, ale musí ji hrát pomalu.

Mlynář

Ale vždyť Mazurka je pomalá.

Miloš

Ale mně by museli ji hrát ještě pomaleji.

Mlynář

Tak to můžeš na sále už potom klidně jenom stát.

Pandrhola

Tak ho už nemuňte, každý není taneční mistr, vidíte paní mlynářová, tak to prostě na parketě neumí, ale třeba práce v mlýně, tam se Miloš určitě cítí jako ryba ve vodě.

Miloš vrtí hlavou.

Miloš

Do mlýna já moc nechodím.

Pandrhola

Ale, a pročpak?

Miloš

Já jsem bolavý na záda.

Mlynářová

No jo, zlobí ho páteř.

Pandrhola

V tak mladém věku?

Mlynářová

Je to divné, sama nevím,
jak si to přivodil.

**Hanka má z toho srandu a trošku
se pošklebuje**

Hanka

To asi z toho přílišného papání. To víte,
takové velké břicho, co Milošek vláčí
sebou, to je zátěž i pro mladého jinocha.

**Miloš pokyvuje souhlasně hlavou
a hladí si břicho.**

Miloš

To mám i z piva.

Hanka se směje.

Hanka

Tak on nám ještě k tomu papání i hodně
bumbá.

**Pandrhola se podívá na mlynářovi a
vidí, že se to nevyvíjí dobrým směrem.**

Pandrhola

No tak Hanko, každý chlap má mít trošku
bříško, aby v okolí věděli, že se mu i jeho
rodině dobře daří, vidíte mlynáři.

Mlynář

Jo, jo, to je svatá pravda.

Hanka

Tak to potom nevím, proč tady pantáta
mlynář je štíhlý, jak proutek a jeho synek
vypadá jak sud piva.

Pandrhola

Hanko, nebuď hubatá.

Hanka je nervózní a trošku dupe nohama.

Hanka

Já vůbec nejsem hubatá, ale otrávená, jsme na tancovačce, zrovna hrají takovou pěknou písničku a já tady sedím jak slepice na vejcích.

Pandrhola

A budeš tu sedět tak dlouho, dokud tě Miloš nevyzve k tanci.

Hanka

A kdyby mně vyzval někdo jiný, tak bys mně s ním tancovat nepustil?

Pandrhola se nakloní a tiše šeptá.

Pandrhola

Ani náhodou, a kdyby tě nedej Bože vyzval k tanci ten havířský cucák Dařbuján, co sedí tam naproti, tak to by byl tanec, ale se mnou, nohy bych mu zpřerážel.

Záběr kamery na druhou stranu sálá, Tam sedí nervózně Martin a jeho kamarádi s manželkami.

Jura

Tak co hrdino, jdeš ji vyzvat k tanci?

Jurova žena

Nekvaltuj tak na něho, vidíš, že má trému.

Martin

Abych se přiznal, raději bych naložil deset vozů kamene.

Mirkova žena

To jste vy chlapi, plno řečí a jak přijde do tuhého, zalezli byste nejraději pod stůl.

Mirek

Jen se neboj ženo, je to havíř, půjde do toho a dojde si pro Hanku.

Josef trošku zvýší hlas a klepne do stolu.

Josef

To teda půjde, j i kdybych ho tam k Pandrolům přinést v zubech, jsem tu jenom kvůli toho.

Mirek

A já jsem myslel, že si tu jdeš najít nějakou ženskou Josefe?

Josef

Tady asi těžko.

Jura

Proč, požádáš nějakou kyprou paničku o tanec, zalíbíš se jí a bude ruka v rukávě. Ale běž pro ty naproti, ty jsou při penězích.

Josef

Ty by o havíře nezavadily, a navíc ten tanec bych napřed musel umět.

Mirek

Ty neumíš ani obyčejnou polku.

Josef

Neumím ani němku ani rusku a na škole jsme tanec nebrali.

Jura lehce bouchne do stolu.

Jura

Chlapi, že já jsem se s tím Martinem nakonec neložil, konečně bych vyhrál.

Martin se osmělí a vstavá.

Martin

Dobře, dobře Juro, však není konec tancovačky, a já už jdu.

Josef rozhazuje rukama.

Josef

No sláva, konečně se nám princ z pohádky probral.

Jura

Jenom, aby ta pohádka dobře skončila.

Josef

O to my už se postaráme, vid' Juro, a kdyby došlo k tlačení, baby pod stůl a my jdeme do rvačky.

Mirek

To je jasný.

Mirkova žena

Já ti dám jasný, u mě pěkně zůstaneš, nepřišla jsem se tady dívat, jak ti vyrazí

ty zbylé zuby, co máš v hubě.

Mirek

Neměj péči Božka, nám nic vyrážet
nebudou, my je povyrážíme z hospody,
když si troufnou na Martina.

Martin

Dobře jste to řekla teto Boženko, držte
chlapy zkrátka, já si to vyřídím sám.

Martin se vloží do hovoru.

**Martin se postaví a jde přímo k
Pandrholovi Dojde až k Hance a
Pandrholovi. Hanka ani nemuká a
Pandrhol červená a chystá se
vstanout a vyvést Dařbujána za
límeček ze sálu. Martin sevřel v kapse
kouzelný kámen, jako by ho chtěl
rozmáčknout. Martin přijde k
Pandrholovi.**

Martin

Pantáto, dovolte tady Hance si se mnou
zatančit.

**Pandrholovi se najednou rozjasnila
tvář.**

Pandrhol

Samozřejmě, jen ji vem dokola, ať se
holka pořádně vytancuje, tady ten koblížek

Pandrhol ukáže na Miloše.

není schopen se zvednout ze židle a celý
večer jenom sedí a jí, jako by byl k té židli
přikovaný.

**Hanka na nic už nečeká, vyskočí ze
židle a hned jde úplně usměvavá s
Martinem tančit. Zrovna hrají kvapík
a Hanka s Martinem pořádně rozjedou.
Sál přestane tančit a dívají se, jak jim
to pěkně jde. Mlynář s mlynářovou
se mračí.**

Mlynář

Co to má znamenat Pandrholo, Hanka
přece měla tancovat s Milošem.

Pandrhol

No jo, ale když ten váš synek je tak trochu
na těch tancovačkách nepoužitelný.

Mlynářová se zhrozí.

Mlynářova

Do takového tance by ani pozvat Haničku nemohl.

Pandrhola

A proč ne, vždyť je tak mladý jak ten Dařbuján a dívejte, jak skáče kolem Hanky.

Mlynářová

No jo, ale Milošek je churavý na plíce, ten tanec by ho mohl zabít.

Pandrhola

Tak Milošek je bolavý na záda a ještě k tomu churavý na plíce, je na něm něco zdravého.

Miloš pokyvuje hlavou a sáhne si na břicho.

Miloš

Asi jenom to břicho, jíst mi chutná.

Mlynář

Tak dost, matko ber syna, jdeme domů, přece se nebudeme koukat, jak Milošova nastávající nevěsta tančí s jiným nápadníkem.

Miloš ale protestuje.

Miloš

Proč, já jsem ještě nedojedl.

Mlynář sebere z Milošovi ruky koláč a hodí ho zpátky na talíř.

Mlynář

Ani už nedojíš, jdeme domů.

Mlynářová

A to si ještě pěkně rozmyslíme, jestli našeho Miloška vůbec oženíme s vaší povedenou dcerou.

Mlynář se postaví, pak se postaví i jeho manželka se synem a odcházejí ze sálu. Pandrholu to moc nezajímá, dívá se, jak tančí Martin s Hankou, ta se vesele usmívá, oba to v tanci umí.

Najednou se Pandrhola otřepe.

Pandrhola

těm mladým to ale sluší.

**Ale pak se Pandrhola otřepe a
probere se z kouzla.**

Pandrhola

Sakra, co jsem to proved. Nechám tančit
svoji dceru s obyčejným havířem, to nikdy.

**Pandrhola vstane, jde k tančícímu páru,
zastaví je v tanci.**

Pandrhola

Hanko, jdeme domů.

Hanka

Ještě ne otče, vždyť zábava sotva začala.

**Pandrhola ukáže na protější stranu
sálu.**

Pandrhola

Pro tady ty ubožáky možná, ale pro nás už
skončila.

**Pandrhola vezme za ruku dceru a
odchází rovněž ze sálu.**

Obraz 8.

U Pandrholy doma - v noci

**Pandrhola přijde s plačící dcerou
Hankou domů, Hanka utíká do
své světničky a Pandrhola si
sedne v kuchyni na židli,
zapálí si fajfku a přemýšlí.**

Pandrhola

Ten Dařbuján mně úplně pobláznil, musí
znát nějaké kouzlo, či co. I toho
hospodského přesvědčil, aby mu všechno
dal zadarmo, na to musím přijít. Takové
kouzlo by se mně tuze hodilo.

**Pandrhola dokouří a jde do světnice
za Hankou.**

Pandrhola

Víš co Hanko, na tancovačce jsem zjistil,
že Miloš od mlynářů by asi nebyl pro tebe
ten pravý. Pozvi toho mladého Dařbujána

příští sobotu na návštěvu a možná, že se domluvíme.

Hanka si utírá slzy a je z toho úplně vyjevená.

Hanka

Myslíš Martina.

Pandrhola se zlobí.

Pandrhola

A je snad u Dařbujánů více mladíků, kteří o tebe stojí?

Hanka

To ne.

Pandrhola

Tak, co tak zíráš na mě, jak na svatý obrázek. Příští sobotu ho přiveď, ať se seznámíme,

Hanka skočí Pandrholovi do náruče.

Hanka

Tatínku, to jsem od tebe nečekala.

Pandrhola

No jo, tak už dost řečí, s Dařbujánem si klidně popovídáme, abych věděl, co nám může nabídnout.

Obraz 9.

Na návštěvě U Pandrholy doma - odpoledne

V sobotu přichází úplně nervózní Martin k Pandrholům. Pandrhola ho přivítá.

Pandrhola

Tak pojď dál mládenče, Hanko, skoč do sklepa pro něco ostrého.

Hanka

Otče, pro víno?

Pandrhola

Říkám, něco ostrého, je tam domácí kořalka, ta má pořádný říz, tak ji přines.

**Hanka se otočí a jde pro kořalku.
Dařbuján se posadí ve světnici,
Pandrhola si zapálí fajfku.
Hanka přinese láhev na stůl.**

Hanka neochotně odchází do kuchyně.

Martin nesměle.

**Pandrhola nalije Dařbujánovi velkou
sklenici kořalky, sobě znatelně méně a
t'uknou si spolu a kořalku vypijí.**

**Pandrhola nalije další kořalku do
sklenic a t'ukne si s Martinem.
Oba kořalku vypijí.**

Pandrhola znovu rozlije kořalku a

Hanka

A nebude to na Martina moc, není zvyklý
pít kořalku.

Pandrhola

No tak, přece musíme pořádně oslavit s
mladým Dařbujánem to naše setkání.

Pandrhola

Tak Hanko, já si myslím, že by jsi měla jít
do kuchyně, já si tady s mládencem
popovídám chlapsky o vaší budoucnosti.

Pandrhola

Tak jsem slyšel Dařbujáne, že pomýšlíš
na naši Hanku?

Martin

Ano, chtěl bych si ji vzít.

Pandrhola

Tak se na to napijeme.

Pandrhola

A jestli ty víš, že já jsem ji vybral úplně
jiného nápadníka.

Martin

Vím Pantáto, mlynářovic Miloše, ten přece
nemá ale Haničku vůbec rád, jde mu
jenom o jídlo.

Pandrhola

Rád, nerád, je mladý jako ty, a má jednu
velkou výhodu, dostane věnem celý mlýn.
A co přineseš do rodiny ty havíři?

ponouká Martina, ať sklenici vypije do dna. Martin už má nabráno a trošku se mu plete jazyk.

Martin

Já, ja nic nemám, aaale mám Haniničku ze srdce rád, a udělal bych pro nini všechno na světě.

Pandrhola

Ale člověče, toho se nikdo nenají a nikoho tím neuživíš.

Martin

Jsem chudýý, jako kostelní mymyš, Mááám ale šikovné a pracovité ruce, postarám se, aby se nááám žilo dobře.

Pandrhola mávne rukou.

Pandrhola

U vás Na Kočandě jsou všichni havíři pracovití a mají peníze? Vidíš, nemají, žijí od výplaty k výplatě.

Pandrhola zase nalévá Martinovi a ten vypije další skleničku kořalky. Pak se k němu skloní a tiše mu šeptá do ucha.

Pandrhola

Ale kdybys měl nějaké eso v rukávě, nějaké kouzlo, které by ti mohlo v životě trošku k penězům pomoci, to už bych potom neměl strach, že se neuživíte a Hanku bych ti dal.

Martin

Vy vy bybyste potom opravdu nebránil nanaší svatbě.

Pandrhola zvedne ruku a přísahá.

Pandrhola

Ne, jako, že se Pandrhola jmenuji.

Martin vytahuje z kapsy kabátu kouzelný kámen.

Martin

Jájája, nějakéké kokouzlo mámám.

Pandrhola se nevěřicně dívá na Martina, potom na ten kámen.

**Pandrhola se znovu na kámen
nedůvěřivě dívá, vezme ho do ruky,
otáčí s ním zleva
doprava a zase opačně.**

**Pandrhola vezme kámen jde do
kuchyně a tam vidí jak, Hanka myje
nádobí, stiskne kámen a druhou
rukou poklepe na její rameno,
ona se otočí.**

Hanka se usměje.

Pandrhola

To jsi mi přinesl ukázat šutr od řeky?

Martin

To to jsem sisi taky myslel, a ale jeje to
kokouzelný kákámen.

Pandrhola

To si děláš brzy legraci z budoucího
tchána.

Martin

Já si nenedělám z vás dodobry den, on je
opravavdu kouzelný.

Pandrhola

A v čem je kouzelný ten křemenáč?
Vypadá jako každý druhý od řeky.

Martin

Jakjak ho stitisknete v dlani, tatak s
Vámi ten, s kým hohovoříte, bubude
vždycky souhlalasit a udědlá, co
bubudete chtít.

Pandrhola

To se mně nechce věřit, mohu si ho
vyzkoušet?

Martin

Klidně, vždyť jsmeme už skoro rodidina.

Pandrhola

Hanko, vezmeš si Miloše.

Pandrhola se otočí a jde zpátky do světnice za Martinem. Položí ten kámen na stůl.

Do světnice vběhne Hanka.

Hanka odchází připravit postel pro Martina. Martin vezme kámen a dává ho do kapsy.

Hanka přijde.

Hanka pomůže Martinovi na nohy a oba jdou do světnice, kde má Martin přichystanou postel.

Hanka

Samozřejmě tatínku, jak řekneš, tak bude.

Pandrhola

Člověče Dařbujáne, ty jsi měl pravdu, ten kámen fakt funguje.

Martin

Na na sto procent.

Hanka

Otče, co jsem říkala v kuchyni, to jsem nemyslela vážně.

Pandrhola

Já vím Hanko, ty máš ráda tady Dařbujána, ten dneska ale trošku přebíral, domů v takovém stavu nepůjde, připrav mu nahoře postel, bude spát u nás.

Pandrhola

Dařbujáne, ale to kouzlo moc dlouho asi nefunguje.

Martin

Funguje jen kdydydyž svíváte kámen v dlalani a jak ho pustíte, tatak už popotom ještě chvilí.

Hanka

Martin už má ustláno.

Pandrhola

Tak pomoz tady Dařbujánovi trošku na nohy a ulož ho, ať se mu dobře spí a pak si jdi už také lehnout.

Vyprávěč

Všichni se odebrali ke spánku, ale Pandrhola se převaloval neustále v posteli, věděl, že ten kouzelný kámen musí získat. Pozdě v noci vstal, oblékl se, potichu vlezl do světnice, kde spal Martin a z kabátu mu sebral kámen. Vyšel ven z chalupy a běžel v noci k řece, kde hledal podobný kámen, který po dlouhé chvíli našel, vrátil se domů a Martinovi vložil do kapsy bezcenný křemen. Ten kouzelný schoval do své kapsy a spokojeně šel spát. Věděl, že ráno bude vše po jeho.

Obraz 10.

Ráno u Pandrholy doma - ráno

Pandrhola i Hanka již byli vzhůru, Hanka chystala snídani a Pandrhola kouřil svou oblíbenou fajfku.

Pandrhola

Hanko, vzbud' mladého Dařbujána, myslím si, že chrápe už moc dlouho.

Hanka

Ale tatínku, včera jsi ho úplně opil, vůbec na to není zvyklý, tak se nediv, že vyspává dnes tak dlouho.

Pandrhola

To je zajímavé. Z havíři také v hospodě chlatal a na druhý den jde na šichtu a je jako rybička, tak co by tady měl tak dlouho vylehávat, jen pro něho dojdi, ať se oblékne a přijde sem.

Hanka nechala přípravy snídaně a šla vzbudit Martina, Oba přišli dolů k Pandrholovi. Martin je usměvavý

Martin

Dobré ráno přeji pantáto.

Pandrhola se mračí

Martin se zarazí.

Hanka pobízí Martina.

Hanka se zarazí.

Pandrhola se trochu posmívá.

**Martin rychle sáhne do kapsy sevře
kámen, který však již nebyl kouzelný.**

Pandrhola
jak pro koho, jak pro koho.

Martin
Stalo se něco.

Hanka
Sedni si Martine ke stolu, já udělám
snídani.

Pandrhola
Já si myslím, že tady Dařbuján
nás nebude již obtěžovat a bude snídat až
doma.

Hanka
Ale otče, to je přece neslušné nepohostit
hosta před odchodem snídání.

Pandrhola
Co plácáš, jakého hosta, já jsem ho k nám
pozval jenom proto, abych mu řekl, že ke
svatbě s tebou mu svolení nikdy nedám.

Martin
Ale vždyť jste včera říkal úplně něco
jiného.

Pandrhola
Jak ty to můžeš vědět, vždyť si
byl opilý na šrot.

Hanka
Tatínku, ale ty jsi mu přece pořád naléval.

Pandrhola
A on pořád chlastal, protože
věděl, že je to zadarmo, tak jako v té
hospodě s havíři.

Pandrhola se rozčílí a vylézne ze židle.

Martin se podiví, že kámen, který má v kapse nefunguje a sevře ho v dlani ještě pevněji.

Pandrhola rychle sevře kouzelný kámen v kapse.

Hanka se na otce usměje.

**Martin skloní hlavu a odchází ze stavení.
Pandrhola za ním praskne dveřmi a mne si ruce.**

Martin

Pane pantáto, já si myslím, že si to ještě s tou svatbou mezi mnou a Haničkou rozmyslíte a dáte nám požehnání.

Pandrhola

Ani mně nehne a ty se tu už u mě neukazuj, nebo na tebe pošlu zase moje psy.

Martin

Když tedy mám odejít, půjdu, ale s Haničkou, vid' Haničko?

Pandrhola

Ty táhni a Hanka zůstane doma, pro ni mám jiného ženicha, vezme si Miloše, s tebou by to chytla chudáku. Že je to tak Hanko?

Hanka

Samozřejmě, že si vezmu Miloše tatínku, Nebudu se přece tady s Martinem a jeho sourozenci tlačit u něho v té malé polorozpadlé chalupě.

Pandrhola

Slyšel jsi, teď to máš černé na bílém, vypadni a ať tě tady už nikdy nevidím.

Vyprávěč

Co měl Martin dělat, kouzelný kámen nefungoval, Hanička mu do očí řekla, že ho nechce a Pandrhola ho vyhodil. Bylo mu strašně ouzko a věděl, že prohrál.

Obraz 11.
Na Kočandě u řeky - dopoledne

Martin se loudá domů kolem řeky.

Vypravěč

Martin se bez cíle loudá kolem řeky, včera to všechno vypadalo tak nadějně, Pandrhola ho pozval k sobě domů, slíbil mu Haničku a dnes? Pandrhola ho vyhodí a Hanička mu do očí řekne, že ho nemá ráda a vezme si Miloše. Říká si, má cenu ještě žít?

**Martin se dívá do hluboké řeky.
Objevil se náhle Smrták.**

Smrták

Ať tě to ani nenapadne Martine.

Martin se tváří překvapeně.

Martin

Tak tebe bych tu Smrtáčku nečekal.

Smrták

Nečekal, Vždyť ty si mně svým úmyslem přímo zavolal. A nemysli si, kdybys tam skočil a ponořil se, zase bys vyplaval, i kdybys tam byl kdoví, jak dlouho.

Martin zkouší ostří kosy Smrtáka.

Martin

Ty by si tou kosou nemáchnul?

Smrták

Ani náhodou, doma máš mámu a sourozence, které nemůžeš opustit, na odchod z tohoto světa máš ještě čas.

Martin sklesle.

Martin

Já vím, ale jsem úplně na dně. Ještě včera bylo všechno tak nadějně a těšil jsem se na svatbu a dnes, jako bys utnul tou kosou, vyhodil mně z domu, svatba nebude a i Hanička už mně nechce.

Martin se škrábe za uchem.

Smrták

No jo, a lámal sis trošku tu
svoji palici, proč se to stalo?

Martin

Já Nevím, asi jsem něco udělal špatně.

Smrták

To si piš, to jsi tedy udělal, to ti snad čert
našeptal, aby si kouzelný kámen ukázal
Pandrholovi.

Martin se podíví.

Martin

Ty o něm víš?

Smrták kroutí hlavou.

Smrták

To víš, že vím, my tam nahoře víme
všechno.

Martin

No a co , že jsem mu ho ukázal, vždyť je
to jedno, stejně už nefunguje.

Smrták

Ale funguje, bohužel v jiné kapse, u
Pandrholy.

Martin spozorní.

Martin

Ty myslíš, že mně ho vyměnil.

Smrták

Tobě to dneska pálí.

Martin trošku vztekle dupne nohou.

Martin

Tak proto Hanička už mně nechce
Pandrhola s kouzelným kamenem
zařadoval, že?

Smrták

No jo, hloupý Pandrhola není.

Martin

Co teď?

Martin se zamyslí.

Smrt'ák

Ten kámen musíš získat zpátky.

Martin

Máš pravdu Smrt'áčku, a já už vím i jak.

Smrt'ák

A nechceš, abych ti u toho trošku píchnul, přece jenom jsem na světě nějaký ten pátek jsem také zkušenější než ty.

Martin

Ne ne, Smrt'áčku, to musím udělat sám, co jsem si navařil, to si taky sním.

Smrt'ák

Jak myslíš, ale má pomoc by se ti určitě šikla, Pandrhola je starý lišák, ještě tě do něčeho namočí.

Martin

Já si myslím, že když mně pomůže Hanička, tak ten kouzelný kámen zase získám zpátky.

Smrt'ák

Dobrá, dělej, jak myslíš, tak ti aspoň budu držet palce.

Smrt'ák se ztratí a Martin se otočí a jde do centra města.

Obraz 12.

Na trhu v města - odpoledne

Martin jde na tržiště a tam se schová za roh Domu a vyhlíží Pandrholu s Hankou.

Vyprávěč

Martin si to zamířil přímo na tržiště města. Věděl, že každou neděli tam Pandrhola s Hankou chodí, co je tam nového, co se tam prodává, co zdražuje, co se hodně

nakupuje a co je dobré koupit, protože za chvíli už třeba nebude. Nečekal dlouho, za chvíli uviděl Pandrholu a Hanku, jak se tržištěm procházejí.

Pandrhola šmátrá v kapse a zjistí, že mu chybí peníze. Mluví k Hance.

Pandrhola

Jsem to ale trouba, jdu na trh a nevezmu si peníze.

Hanka

Tak se otče budeme muset asi vrátit pro ně domů? Zadarmo tady nic není.

Pandrhola se usměje, protože ví, jak na to.

Pandrhola

Možná, že jiným ne, ale mně zadarmo dají.

**Hanka nechápavě krčí rameny.
Pandrhola a Hanka přijdou ke stánku se zeleninou. Ptá se Hanky.**

Pandrhola

Co potřebuješ koupit k obědu?

Hanka

Určitě budu potřebovat brambory, ostatní doma máme.

Pandrhola se otočí na zelinářku.

Pandrhola

Panímámo, zač jsou ty brambory?

Zelinářka

Jsou pěkné a proto je prodávám za dva krejcary za kilo.

Pandrhola mačká v kapse kouzelný kámen.

Pandrhola

Ale ze staré známosti byste nám mohla dát ty brambory levněji, ne?

Hanka se nakloní k Pandrholovi a šeptá.

Pandrhola odfrkne.

Hanka vidí, že je otec podrážděný a raději nic už neříká. Zelinářka se usměje.

Zelinářka se usměje.

Zelinářka dává do pytlíku brambory a podává je Pandrholovi. Pandrhola vyruší Hanku, která je překvapena.

Hanka nechápavě bere vajíčka a oba opouštějí stánek ze zeleninou.

Martin je z dálky pozoruje a potají sleduje.

Čeká, jestli se náhodou dvojice nerozdělí. Pandrhola a Hanka zrovna prochází kolem krámků s tabákem, Pandrhola se zastaví.

Hanka

Co to říkáš otče, vždyť my tu zelinářku vůbec neznáme.

Pandrhola

No a? O to se ty nestarej.

Zelinářka

A jakou cenu byste si představoval pantáto?

Pandrhola

Já myslím, že bychom se mohli domluvit, že mně dáte takových tři kila zadarmo a k tomu ještě bych přibral deset pěkných vajíček, co máte tam na pultě.

Zelinářka

Samozřejmě, když zadarmo, tak zadarmo, To víte, že je vám dám. A vajíčka si vyberte.

Pandrhola

Neslyšela si Hanka, vybírej ty vajíčka.

Pandrhola

Hanko, počkej tu na mně, já si jdu koupit nový tabák do fajfky.

Hanka

To víš, že počkám otče, nemusíš nikde spěchat, v klidu si vyber ten nejlepší

tabák.

Pandrhola

To si piš, že si vyberu a ani mně stát moc také nebude.

Pandrhola vleze do krámku. Jakmile do něho vleze, Martin volá na Hanku

Martin

Haničko, Haničko.

**Hanka se otočí a hledí, kdo ji volá.
Martin na ni kýve, ať jde se schovat
za ním do výklenku domu, Hanka
tam rychle běží.**

Hanka

Je Martine, to jsem ráda, že se na mně nezlobíš, vůbec nevím, co to do mě vjelo, když jsem tátovi řekla, že si vezmu Miloše.

Martin

Já se na tebe nezlobím, já vím, že jsi to neřekla ze své vlastní vůle, otec na tebe působil kouzelnou mocí.

Hanka

Jakou kouzelnou mocí, on takovou žádnou přece nemá.

Martin

Ale teď už má, protože mně ji vzal.

Hanka mu brkne prstem po nose.

Hanka

Nepovídej mluvko, ty přece také žádnou takovou moc nemáš.

Martin

Už nemám, ale měl jsem, však si slyšela, jak havíří se mnou pili zadarmo v hospodě.

Hanka

Slyšela jsem to, otce to strašně rozhněvalo.

Martin

A kdo si myslíš, že to zařídil, nebo si myslíš, že hospodský je velký dobrák a všem rozdává pivo zadarmo?

Hanka

To určitě není, je to držgrešle, jako můj otec.

Martin

No vidíš, a to bylo to moje kouzlo. Mohl jsem si cokoliv přát a hospodský mně to splnil.

Hanka

Jejda, možná, že máš pravdu, vždyť před chvílí kupoval otec brambory a vejčička a zelinářka mu je dala úplně zdarma.

Martin

No vidíš, všichni ho poslouchají na slovo.

Hanka se zhrozí.

Hanka

Tak to potom je schopen mně přesvědčit abych si vzala Miloše.

Martin

Však jsi to sama viděla, to je na beton, jestli bude chtít, tak si ho vezmeš a on to určitě chce.

Hanka bezradně.

Hanka

Co budeme dělat?

Martin

Musíme mu to kouzlo znovu sebrat.

Hanka

A to jde?

Martin

Jde, ale musíš mně pomoci.

Hanka

Ale jak?

Martin

V noci k vám přijdu a pokusím se to kouzlo znovu tvému otci vzít. Otci se večer snaž nabízet hodně piva, aby se mu dobře a tvrdě spalo, nech otevřené okno do kuchyně a zavři psy, ať mně neporafají. A až bude otec tvrdě spát, zamávej u okna lucernou, zbytek už zařídím.

Hanka

A nebude to pro tebe nebezpečné?

Martin

Když dobře usne, myslím si, že všechno proběhne hladce.

Hanka

Dobře, udělám všechno, jak si pravil.

Martin

Haničko, jsme domluveni, teď se už ztratím, ať nás tvůj otec spolu nevidí.

Martin dá pusu Hance a ztrácí se v davu.

Obraz 13.

Na trhu v města - odpoledne

Pandrhola vchází do krámku, za pultem sedí vysloužilý voják.

Voják

Dobrý den vašnosto, co byste si přál?

Pandrhola

Chtěl bych nějaký dobrý tabáček do fajfky, ale něco extra.

Voják

Máme tu prvotřídní zboží, až z daleké Indie.

Voják mává rukou.

Pandrhola

A kolik to stojí.

Voják

Pro vás to bude drahé, stojí to 20 krejcarů.

Pandrhola

A proč si myslíte, že to bude pro mě drahé.

Voják

Nezlobte se vašnosto, ale tady každý ví, jak bych to řek, že jste šetrný člověk a takové drahé zboží byste nikdy nekoupil.

Pandrhola prohlíží další zboží a vidí další tabák, který má krásné balení.

Pandrhola

A co ten tabák?

Voják

Jé vašnosto, to byste se nedoplatil, ten tabák je až z Kuby, voní excelentně a kupují ho jenom ti největší boháči ve městě.

Pandrhola

No a kolik ten stojí.

Voják

Jak Vám to povím, tak to s Vámi určitě sekne.

Pandrhola

O mé zdraví s nestarej vysloužilče a vysyp tu cenu.

Voják

sto krejcarů.

Pandrhola

Co? Ještě jednou, já jsem se asi přeslechnul.

Pandrhola si sedne na židli.

Voják kroutí hlavou.

**Voják se nedůvěřivě podívá na
Pandrholu, vezme tabák z regálu
a dává ho Pandrholovi.**

**Pandrhola sevře v dlani kouzelný
kámen, který má v kapse.**

**Voják se okamžitě usměje na
Pandrholu.**

Pandrhola bere tabák a jde ke dveřím

Voják se klaní

Voják

Povídám, sto krejcarů.

Pandrhola

Ten tabák je asi ze zlata.

Voják

Není pane, zlato přece nehoří.

Pandrhola

Tak mně ho dejte.

Voják

Bude to rovných sto.

Pandrhola

No tak vojáčku, co tak mně dát ten
tabáček zadarmo, jako dárek.

Voják

Samozřejmě pantáto, jen si ho vezměte,
máte ho ode mě úplně zdarma.

Pandrhola

To bych prosil a příště přijdu zas, tak se
stará vojno starej, ať tu máš další balík.

Voják

Samozřejmě pantáto, jakmile odejdete,
objednám další tabáček.

Obraz 13.

Na trhu v města - po návštěvě v krámku

**Pandrhola s velkým úsměvem vychází
Na ulici. Venku čeká hanka.**

Hanka

Dobře si nakoupil otče?

Pandrhola

Přímo skvěle a jak mně dojde tabák, tak tu přijdu zase, no a co ty, nenudila jsi se tu zatím?

Hanka

Ale vůbec ne.

**Pandrhola v dálce uvidí se mihnout
Martina, jak se ztrácí v davu a nezdá
se mu to.**

Pandrhola

A s nikým jsi nemluvila?

Hanka

Nemluvila. A měla bych?

Sevře kouzelný kámen v dlani.

Pandrhola

Opravdu ne?

Hanka

Otče, jenom jsem mluvila s Martinem.

Pandrhola

Zase ten zpropadený Dařbuján, a o čem jste si vyprávěli, to mně určitě povíš.

Hanka

To víš, že ano. Říkal, že jsi mu vzal nějaké kouzlo a chce si ho vzít zpátky.

Pandrhola

Hm, a jakpak to chce provést?

Hanka

Mám ti dnes večer hodně nalévat pivo, aby se ti dobře spalo a nechat otevřené okno do kuchyně, zavřít psy a až budeš spát, mám zamávat rozžehnutou lucernou z okna.

Pandrhola

Tak podívejme, on si nedá pokoj, dobře,
tak mu tu návštěvu u nás trochu osolíme.

Obraz 14.

V noci u Pandrholů – noc

Vyprávěč

Sotva Pandrhola s Hankou přišel domů,
uzamknul Hanku do světnice, utíkal
rychle za rychtářem mu sdělit, že v noci se
pokusí vykrást zloděj. Rychtář se s
Pandrhoulou domluvil, že se schová s biřici
u něho doma a počkají na zloděje, až se
bude dobývat do stavení. Pandrhola
nezapomněl na noc zavřít psy do boudy a
pootevřel rovněž okno v kuchyni. V noci
rozžehnul lucerničku aby byla dobře vidět,
postavil ji na parapet okna.

**Martin přelézá plot a poslouchá
potichu, jestli náhodou nevyrušil psy.
Když se ujistí, že je všude klid,
jde zahradou k oknu kuchyně,
tam uvidí pootevřené okénko.
Vezme ze zahrady velký žebřík a
potichu ho přistaví k oknu.
Vylézá po něm na parapet okna a
v duchu si říká.**

Martin

Zatím všechno klape, psi jsou
zavření, okno otevřené, jenom
aby ještě pantáta spal jako
dudek.

**Z parapetu pomalu sleze do kuchyně.
Najednou se všude objeví svítící
lucerny a biřici spolu s rychtářem a
Pandrhoulou.**

Pandrhola

A podívejme, co jsme to chytli
ptáčka, mladý havíř Dařbuján nás šmejdí
po naší domácnosti. Jestli on nehledá
nějaké peníze, to by mu bylo podobné.

Martin vidí, že je zle a snaží se ospravedlnit.

Biřici přivádějí Hanku, která má na krajíčku.

Pandrhola rychle stiskne v dlani kouzelný kámen a skáče Hance do řeči.

Hanka se podívá na otce a usměje se.

Rychtář

Co tu děláš člověče v cizím stavení.

Martin

Já jdu za Pandrholovic Haničkou, máme tu tajnou schůzku.

Pandrhola

Za žádnou mojí dcerou nejde, přišel krást.

Martin

To tedy ne. Žádný zloděj nejsem.

Rychtář

Tak to se brzy ukáže, jestli jsi nám nelhal. Biřici, přiveďte dceru pana Pandrholy.

Rychtář

Tak řekni nám Hanko, byli jste tady s tím člověkem domluveni dnes v noci tady na tajné schůzce?

Pandrhola

Řekni dceruško, že přece ty tady s mladým Dařbujánem nic nechceš mít a že jsi žádnou schůzku s ním teď v noci neměla.

Rychtář

Pantáto mlčte, tady jde o vážnou věc, nechte mluvit svou dceru.

Hanka

Samozřejmě tatínku, s Dařbujánem jsem dnes žádnou schůzku u nás doma v noci neměla.

Hanka pokrčí rameny a dívá se nezaujatým pohledem.

Pandrhola stiskne opět kouzelný kámen a hovoří k Martinovi.

Martin se usměje.

Biřici odvádějí Martina z pokoje.

Hanka odchází z kuchyně.

Pandrhola

No vidíte to rychtáři, je to zloděj a ještě k tomu lhář, do vězení patří.

Rychtář

Hanko, vážně jsi s ním nebyla domluvená? Jde o vážnou věc.

Hanka

Nemám k tomu co dodat, já jsem na něho nečekala.

Rychtář

Vypadá s tebou Dařbujáne moc špatně, co bys mohl říci na svou obhajobu?

Pandrhola

Tak Dařbujáne, přiznej se tady rychtáři, že jsi šel ke mně krást, to bude pro tebe polehčující okolnost.

Martin

To víte pantáto, že jsem přišel tady krást, co jiného bych tady asi dělal.

Pandrhola

Vidíte rychtáři, už se přiznal.

Rychtář

Biřici, odved'te tady zloděje do městské cely, zítra ho odsoudíme a poputuje do vězení.

Pandrhola

Hanko, nech nás tady s rychtářem na chvíli o samotě.

Hanko

Samozřejmě tatínku.

Pandrhola

Pane rychtáři, co teď bude s tím zlodějem, dostane oprátku?

Rychtář

No tak pantáto za pokus o krádež ho přece neodsoudíme k smrti, soudce mu napaří pár měsíců a zase se vrátí domů, ale pokud se nepolepší, pak to bude horší.

Pandrhola

To je mrzuté, že se vrátí, nešlo by to nějak zařídit, nebudete škodnej.

Rychtář

To tedy nešlo, půjde to pěkně podle práva. Snad byste mně nechtěl uplatit?

Pandrhola

No dobře, už mlčím, měl jsem jenom takovej skromnej nápad.

Rychtář

Ten příště raději ani nevyslovujte.

Pandrhola

A do kterého vězení vlastně poputuje si odpykat ten trest.

Rychtář

Říkal jste, že je to havíř, tak nejspíš ho povevou tam, kde trestanci pracují v dole.

Pandrhola

Tak v dole říkáte, to se mu tam může i něco špatného přihodit.

Rychtář

No tak pantáto, nemalujte čerta na zeď, já si myslím, že ho tam napraví a on se vrátí domů.

Pandrhola se spiklenecky usmívá.

Pandrhola

Možná ano, možná ne.

Rychtář

Pane to ví jenom Pánbůh, já se s Vám loučím, tady jsem už svůj úkol splnil. S Pánembohem.

Pandrhola

S Pánembohem.

Rychtář odchází ze světnice.

Obraz 15.**Na návštěvě u mlynáře - odpoledne**

Pandrhola a Hanka přijíždějí v kočáru ke stavení mlynáře, Zaklepu na dveře a přijde jim otevřít mlynář.

Mlynář

Co tu chcete, my jsme spolu skončili, ze svatby nebude nic.

Pandrhola

No tak mlynáři, nešlapejme mladým po štěstí, Hanka má Miloše ráda a věřím, že i Milošovi není Hanka lhostejná.

Mlynář

A co ta ostuda na tancovačce, proč šla tančit s tím umouněným havířem.

Pandrhola se snaží omluvit Hanku.

Pandrhola

To víte mlynáři, Hanka je slušně vychovaná a když ji někdo požádá slušně o tanec, neodmítne, i když je to zrovna havíř, ale kdyby ji vzal do tance Miloš, byla by určitě radši.

Mlynář se upokojí.

Mlynář

No dobře, tak pojdte dál.

Pandrhola a Hanka vcházejí do stavení mlynáře. Tam se usadí ve světnici, kde je i Miloš.

Mlynář

Miloši, přivádím ti návštěvu.

Miloš je rozčilený.

Miloš

Ted', když zrovna papám?

Mlynář

No jo Miloši, u tebe najít chvíli, kdy nejíš, je těžká věc.

Miloš

Ale, když spím, tak nepapám.

Mlynář

To máš pravdu, to bys ale vůbec neslyšel, o čem mluvíme.

Miloš otráveně přisune jídlo k sobě.

Miloš

Tak, ať na chvíli tady zůstanou, ale jídlo vám nedáme, já toho hodně sním a měl bych málo.

Mlynář

Miloši, tady pan Pandrhola a Hanka si s tebou přišli popovídat o svatbě.

Pandrhola sevře kouzelný kámen v kapse.

Pandrhola

Hanka tě má ráda a chtěla by si tě vzít, vid' Haničko.

Hanka se usměje.

Hanka

Ano Milošku, mám tě moc ráda a už se těším na naši svatbu.

Miloš pokyvuje hlavou.

Miloš

Svatba je dobrá věc, tam je hodně jídla a hodně se tam toho sní.

Pandrhola

No vidíš, tam si dáš do břicha.

Miloš se najednou zhrozí.

Miloš

A umí moje nevěsta vařit?

Pandrhola

Vůbec neměj obavy, Hanka je rozená kuchařka.

Miloš

Tak potom si ji klidně vezmu, já totiž strašně nerad bývám o hladu.

Pandrhola

Neboj se Milošku, o hladu nebudeš. Hanička zdědí všechny mé hospody i velké hospodářství, tam máme vepříky, kravičky, slepice i ovečky a z nich děláme samé dobrůtky. Ve sklepení máme dostatek piva i vína, a nějaká kořalka se tam také vždycky najde.

Miloš se láskyplně podívá na Hanku i mlynáře.

Miloš

Jé, tolik jídla a ještě k tomu pivínko, teď už si myslím tatínku, že jsem se konečně zamiloval.

Pandrhola

Vidíte mlynáři, oba se mají rádi, takže nezbývá, než se domluvit na svatbě.

Mlynář

Dobře tedy příští neděli k Vám přijedeme domluvit termín svatby a ostatní podrobnosti.

Pandrhola

Dobře, jsme domluveni, budeme Vás čekat.

Pandrhola a Hanka se zvednou a odchází z domu.

Obraz 16.

V ředitelně věznice – dopoledne

Vyprávěč

Po příhodě ve stavení u Pandrholů Martina odsoudili na pět měsíců do

vězení. Být ve vězení není vůbec příjemná záležitost. Trestanci jsou tam v okovech , těžce pracují v místním dole a po práci jsou zase odváděni do cel, kde je čeká tvrdá pryčna a ne moc chutná strava. Po odsouzení Martina se snažil Pandrhola získat informaci, kde vlastně Martina do vězení odvezli a to se nakonec také dozvěděl.

Do místnosti ředitele věznice vchází velitel dozorců a zasalutuje.

Velitel

Dobrý den pane řediteli, za dveřmi stojí nějaký muž, jmenuje se Pandrhola a chce s Vámi hovořit.

Ředitel sedí pohodlně za stolem.

Ředitel

Asi zase nějaký prosebník, co chce abych usnadnil život svému příbuznému ve vězení.

Velitel

Asi ano.

Ředitel

Tak sem s ním, když nám to řádně zdůvodní,

Ředitel prsty naznačí veliteli, že bude vyžadovat nějaký peníz

tak s tím něco uděláme, že veliteli.

Velitel otevře dveře a pozve návštěvu dovnitř. Do místnosti vstoupí Pandrhola. Ukloní se, ředitel ho vyzve, ať se posadí.

Ředitel

Tak co bych pro Vás mohl udělat, pane, pane?

Pandrhola

Pandrhola.

Ředitel

To jsem chtěl právě říct.

Ředitel kývne na velitele.

Velitel zasalutuje a odchází z místnosti.

**Ředitel se propkopává papíry na stole,
nějaké papíry mu spadnou, je vidět,
že v tom má velký nepořádek.
Pandrhla mu je zvedne.**

Pandrhola

Pane řediteli, mohl bych s Vámi hovořit o samotě, je to delikátní záležitost.

Ředitel

Pane veliteli, posečkejte na chvíli na chodbě.

Pandrhola

Pane řediteli, u Vás ve vězení si odpykává trest nějaký Martin Dařbuján.

Ředitel

Ano, je tady takový trestanec. A vy byste chtěl, aby šel dříve domů, že?

Pandrhola

Právě naopak řediteli, já bych chtěl, aby se už vůbec domů nevrátil.

Ředitel

To jako, aby tady byl ve vězení do konce života? To Vám povím, takovou žádost ještě nikdo na mně neměl.

Pandrhola

Je v tom nějaký problém?

Ředitel

Určitě je, po odpykání trestu má právo jít domů, a nakonec, kdo by ho tady živil, je mladý, víte jak dlouho by tady živořil?

Pandrhola

Pane řediteli, kdybych Vám mohl poradit, co tak nějaký úraz, přece důlní štola je nebezpečné pracoviště, však to znáte.

Ředitel

Abych pravdu řekl, sem tam dochází k úrazům, a to i smrtelným.

Ředitel si mne palec s ukazováčkem.

ale u Dařbujána bohužel
by to nebylo zadarmo.

Pandrhola

S tím jsem počítal, a proto jsem Vám
přinesl na povzbuzení té nešťastné
události drobný dárek.

**Pandrhola vytahuje váček se zlatáky
a dává je na stůl řediteli. Ředitel
se koukne dovnitř, potěžká obnos a
dává ho do stolu.**

Pandrhola

Jeden pytlíček bude jako záloha, druhá
várka bude až Dařbuján už nebude mezi
živými.

**Ředitel vstane a prochází se
místností.**

Ředitel

Dobře pane Pandrholo, přesvědčil jste
mně, že ten mladíček by neměl opustit
brány našeho nápravného zařízení.

**Pandrhola se zvedne a pomalu
odchází.**

Pandrhola

Věřím, že kromě zprávy o jeho smrti už o
Dařbujánovi neuslyším.

Ředitel

To si můžete být naprosto jist pane
Pandrholo.

**Pandrhola otevírá dveře a odchází,
velitel, co stojí za dveřmi vchází
dovnitř.**

Ředitel

Veliteli, co víte o vězni Martinu
Dařbujánovi?

Velitel

Je to mladý vězeň, pokud vím, chová
se slušně, pracuje svědomitě a těší se na
chvilu, kdy mu skončí trest a on se vrátí
domů.

Ředitel poklepe veliteli na rameno.

Ředitel

Nevrátí se veliteli, bohužel nevrátí.

Velitel

Jak tomu mám rozumět?

Ředitel

Úplně jednoduše, ten mladík neodejde z našeho vězení živý, máte nějaký návrh, jak to udělat?

Velitel chvíli přemýšlí.

Velitel

Jeden bych měl.

Ředitel

Jsem jedno ucho.

Velitel

Máme tu trestance, vězni mu říkají Hromotluk, je to pořádný rváč, kdo se na něj z vězňů škaredě podívá, tomu zpřeláme kosti.

Ředitel pootevře zásuvku, kde leží váček s penězi a obdivně si ho prohlíží.

Ředitel

No vidíte, tak to zařídte, vězni se mezi sebou přece často perou, a někdy to vězeň nemusí přežít.

Obraz 17.

Trestanecké pracoviště-povrch-dopoledne

Trestanecké pracoviště – U ústí štoly, na něm by měli pracovat trestanci ve stejnokrojích, kolem nich by se měli pohybovat dozorci. Mělo by tam být kolejiště, na něm důlní vozíky, do nichž nakládají vězni rudu – kámen. U jednoho vozu nakládají tři vězni (Bručoun, Bidlo, Martin) je kamerový záběr na tyto vězně.

Bručoun hovoří na Martina.

Martin hodí kámen do vozu.

Bručoun i Bidlo se smějí.

Bručoun

Mladej, a ty jsi tu za co?

Martin

Já? Já jsem tu omylem.

Bidlo

To tu říká skoro každý, že Bručouně?

Bručoun

No jo, a kolik jsi vyfasoval?

Martin

Pět měsíců, ale za chvíli to už budu mít za sebou a vrátím se domů.

Bidlo

Tak to nebudeš asi žádný těžký zločinec, Tady Bručoun to má horší.

Martin

Ale, a co provedl?

Bidlo

Kradl ve velké, ale ne kvůli sobě, jeho žena byla moc náročná.

Bručoun

Bidlo, to mně nepřipomínej, ani jednou mně ještě ve vězení nenavštívila, já ji dostat do ruky, tak ji

Bručoun naznačuje škrcení.

Bidlo

Co je ti to platné, tady si pobudeš hezkých pár let a možná tě ta zlost přejde.

Bručoun mávne rukou.

Bručoun

To jo, ještě tady dlouho pobudu, ale nestěžuji si, střecha nad hlavou, jídlo je hoší, ale dá se žrát, jen kdyby se do nás nenavážel Hromotluk.

Martin

Kdo to je, nějaký dozorce?

Bidlo

Kdepak, je to trestanec jako my, ale je strašně prudkej, jenom se na něho škaredě podíváš, a už je v tobě.

Bručoun

Zrovna před chvíli ztloukl jednoho vězně, že ho museli odnést do špitálu.

Martin

To by jednou zkusil na mně, tak bych mu jednu takovou vlepil, že by mu vypadly všechny vlasy a znovu narostly.

Bručoun se podívá na Martina a ohmatá mu bicepsy.

Bručoun

Figuru špatnou nemáš, což o to, ale na Hromotluka nestačíš, Je to cvok.

Nový záběr na přicházejícího velitele dozorců, sloužící dozorce zasalutuje.

Velitel

Vy máte dnes službu.

Dozorce

Ano pane.

Velitel

Víte, kde je Hromotluk?

Dozorce

Jestli myslíte toho rváče, co se před chvíli zase porval, tak jsem mu přikázal nakládat tamty vozy.

Dozorce ukazuje na vozíky v dáli, kde urostlý trestanec nakládá kámen do vozů.

Velitel

Tak mně toho rváče přived'te.

Dozorce zasalutuje a jde pro Hromotluka, kterého za chvíli přivede v okovech.

Dozorce zasalutuje a odchází.

Hromotluk ukazuje na sebe.

Velitel

Pane dozorce, nechte nás o samotě.

Velitel

Vy jste prý pořádný rváč.

Hromotluk

Já? Pane veliteli, já jsem už dlouho nikomu nic neudělal, opravdu, teď sekám latinu.

Velitel

Vždyť tady dozorce říkal, že jste se před zase chvíli porval.

Hromotluk

To nic nebylo, jenom taková malá šťouchanice.

Velitel

A kde je ten druhý z té šťouchanice?

Hromotluk

Odvezli ho do nemocnice, po svých by asi nedošel.

Velitel poplácá vězně po rameni.

Velitel

Dobrá Hromotluku, dnes ti dám ještě jednu příležitost se porvat, a zcela beztrestně.

Hromotluk

To byste byl hodnej pane veliteli, já to nějak potřebuji, když někoho každý den nezmlátím, strašně mně to chybí.

Velitel

Jo a s tou rvačkou to klidně můžeš přehnat, kdyby to ten druhý nepřežil, byla by to tragedie, ale já bych se třeba vůbec nezlobil.

Hromotluk

Jé, pane veliteli, dneska mám asi dobřej

Velitel přijde blíže k Hromotlukovi a vysvětluje mu šeptem.

Velitel pokyvuje na dozorce, ať přijde blíže.

Dozorce ukazuje na Hromotluka

Dozorce se sice podiví, ale rozkaz plní. Zavolá na Dařbujána, sundá Hromotlukovi a Dařbujánovi okovy a pošle je oba do štoly nakládat horninu. Velitel čeká u vchodu do štoly, kdy vyjde hromotluk ze štoly. Ze štoly za chvíli ale vychází Martin, tlačí před sebou vozík s horninou.

den. Jen mně ukažte, kdo to je a už se o nic nemusíte starat, tady na placu ho chytanu a vytřesu z něho duši.

Velitel

Ne ne, tady jste to moc na ráně a někdo z vězňů by se mohl do toho zamíchat. Pošleme tě s ním na vycházku do štoly budete tam sami dva a zbytek je už tvoje starost.

Hromotluk

To bude nejlepší, tam si to s ním vyřídím. Bude to jeho poslední hodinka.

Velitel

Pane dozorce, přiveďte Dařbujána, tady s Hromotlukem půjdou nakládat kameny do vozíku ve štole.

Dozorce

Rozkaz pane. A nemám s nimi do té štoly jít jako dozor? Tady ten vězeň

se strašně rád pere.

Velitel

Ne ne, právě naopak, nepotřebují tam žádný dozor, takže tam s nimi nemusíte, a sundejte jim okovy, ať se jim dobře nakládá.

Martin

Pane dozorce, ten chlap, co jste ho poslali

se mnou, je úplně magor, místo aby nakládal se mnou kameny, tak se na mně vrhnul.

Velitel, který stojí opodál přiběhne.

Velitel

No a kde je?

Martin

Pořád otravoval, tak jsem mu jednu fláknul, ať ví, že s havíři není žádná sranda.

Velitel

A co on?

Martin ukazuje do štoly.

Martin

Ted' tam má z kamenů lože a nožky pěkně nahoře.

Velitel

Proboha, ty jsi ho zabil?

Martin

Ale ne, jenom mu po mé facce vypadly asi tři zuby a jedno líco má modré a nesrozumitelně pořád něco mumlá.

Velitel

Dozorce, vezměte dva chlapy a běžte se tam podívat.

Dozorce ukáže na dva vězně a utíkají do štoly, za chvíli vynášejí Hromotluka na nosítkách ze štoly, ten vidí Martina a nedbale mu hrozí. Ostatní vězni se na to dívají.

Martin se směje.

Hromotluk

Poškej, aš še uždravím, tak ti to špošitám,

Martin

Jestli chceš i to druhé líco mít modré, tak si klidně zase přijď pro nášup.

Vězni chodí za Martinem a klepou mu na rameno. Velitel se obrátí a jde z

pracoviště pryč.

Bručoun

Konečně se našel někdo, kdo mu dal přes hubu.

Bidlo

Už to potřeboval jako kůň seno. A my budeme mít konečně klid.

Bručoun

To jsem si o tom mladým nemyslel. Je to machr, vyřídil toho cvoka a ani se moc neumazal.

Obraz 18.
V kanceláři ředitele věznice

Ředitel sedí v kanceláři a do ředitelny vejde velitel.

Ředitel

Tak co veliteli, máme vězňů o jednoho méně?

Velitel neochotně zalomí rukama.

Velitel

No jo, vězňů je méně.

Ředitel

No vidíte, šlo to hladce a Dařbuján už je v Pánu.

Ředitel si mne ruce, otevře šuplík a zase se zalíbeně dívá na peníze ve váčku.

Velitel

Kdepak Dařbuján, ten je pořád na trestaneckém placu a všichni vězni mu gratulují.

Ředitel se diví.

Ředitel

Tak kdo vlastně zemřel?

Velitel

Nikdo nezemřel, ale Hromotluk dostal od Dařbujána takovou nakládačku, že teď mluví z cesty. Tak jsem ho nechal naložit na vůz a odvézt na pozorování do blázince.

Ředitel

To se vám tedy povedlo veliteli, tak já už se pomalu těšil, že to Dařbuján má za sebou a on to měl málem za sebou ten Hromotluk. Není ta jeho přezdívka Hromotluk trošku přehnaná.

Velitel

Do doby, než si dovolil na Dařbujána, nikdo na něho nestačil.

Ředitel

Co budeme dělat, na toho mladého havíře si tady v trestaneckém táboře nikdo už netroufne?

Velitel

Ještě tu je jedna možnost.

Ředitel

Tak sem s ní.

Velitel

Jedna štola se bude zavírat, je už úplně vytěžená.

Ředitel

No a, to není žádná novinka, vchod jako obvykle znepřístupníme a štolu uzavřeme.

Velitel

Právě a Dařbuján nešťastnou náhodou ve štole zůstane.

Ředitel

Aha, tak to by šlo, dejte se do toho.

Ředitel zpozorní.

Obraz 19.
U ústí šachty v pracovním táboře

Velitel stojí u ústí do šachty, vedle něho stojí dozorce a ze štoly vycházejí vězni.

Velitel

Tato šachta se má uzavřít?

Dozorce

Ano veliteli, železná ruda je v ní už vytěžená.

Velitel

Vyvedli jste všechny vězně ze šachty.

Dozorce

Ano, jak jste říkal, zůstal tam jenom trestanec Dařbuján, nakládá zbytek kamene do vozíku. Tak, jak jste chtěl.

Velitel

Dobře, tak přiveďte střelmistra, ať ústí šachty podminuje a odpálí.

Dozorce protestuje a upozorňuje.

Dozorce

Ale vždyť tam zůstal ten vězeň, jak se dostane ven ze štoly, vždyť mu podle mě odpálíme jediný východ ze štoly.

Velitel obejmě dozorce kolem ramen.

Velitel

Nešťastné smrtelné nehody se přece stávají a tuším, že dnes, až budete přepočítávat v celách počty trestanců, zjistíte že vám jeden chybí.

Dozorce

Pochopil jsem veliteli, všechno zařídím.

Dozorce zasalutuje a jde vyhledat střelmistra.

Obraz 20.
Ve štole - odpoledne

Martin ve štole nakládá kameny do vozíku, sem tam se ale dívá směrem k ústí štoly.

Martin

To je mně nějaké divné, tak dozorce všechny kamarády vyhnal ze štoly a mně nakázal, že ty zbylé šutry tady musím dosbírat a pak až vyvézt ze šachty. Proč jenom já.

Najednou se ozve strašlivá rána od ústí šachty a vyvine se ve štole spousta prachu. Martin skočí k zemi. Pak nastane velké ticho. Martin rozžehne kahan, který zhasl a jde se podívat ku ústí šachty, co se vlastně stalo. Tam uvidí zasypaný vchod.

Martin

Tak a teď je se mnou doopravdy konec a já jsem se tak těšil domů, oni mně tady pohřbili úplně zaživa, tak to už se domů asi nepodívám.

Sedl si na kámen a sklesle dal hlavu do rukou. Náhle se objevil Smrták.

Martin

Zdař Bůh Smrtáčku, jdeš trošku brzo, ale mého skonu se určitě dočkáš, dlouho tady nevydržím, buď dojde kyslík, nebo umřu žízní a hladu.

Smrták smířlivě.

Smrták

No jo, já jsem ti to říkal, že ti pomohu s tím kouzelným kamenem, ale ty ne, pořád, co si navařím, to si také sním, jo a teď ses s tím vařením dostal až na svůj pozemský konec.

Martin

Já vím, ale myslel jsem to dobře, tebe jsem do toho vůbec nechtěl zatahovat, máš spoustu jiných problémů, tak proč bys

měl držet ochrannou ruku zrovna nade mnou.

Smrt'ák

Proč, protože vy Dařbujáni jste jako moje rodina, já vlastně nikoho kromě vás nemám, a teď abych tě z moci úřední tam nahoře vzal do nebe.

Martin

Co se dá dělat, co musíš, to musíš, já se na tebe zlobit nebudu, akorát je mně smutno, že už neuvidím maminku, ani své sourozence.

Smrt'ák změní tón na veselejší a poklepe Martina na rameno.

Smrt'ák

Máš štěstí, že jsem si vzpomněl na toho, koho jsi kdysi zachránil a teď by mohl splatit svůj dluh.

Martin kroutí hlavou.

Martin

Vůbec nevím Smrt'áčku, o kom to mluvíš?

Smrt'ák

Tak se podívej za sebe.

Martin se otočí a uvidí kamenného skřítku.

Martin

Žulíčku, ty jsi tu taky?

Žulíček

No jo, Smrt'áček mně našel a řekl, že je s tebou zle, tak jsem hned přichvátal za tebou, abych ti pomohl.

Martin:

To je pěkné od tebe, že mně nenecháš ve štychu, ale řekni mi, jak se odtud dostaneme? Vždyť jediný východ je zasypaný.

Žulíček

My kamenní skřítki známe všechny štolý

na světě velice dobře a vím, že tahle štola kromě odstřeleného východu má ještě jeden úzký východ.

Martin

A myslíš, že je dost velký, abych se mohl tím východem protáhnout?

Žulíček

Když zabereš a nebudeš se bát trošku padajícího kamení, určitě se tady z té štoly na povrch dostaneme.

Martin ukáže na pouta.

Martin

S tím protahováním s těmi pouty to nebude asi jednoduché.

Žulíček

S tím si poradím, vždyť je to jenom železo a toho bývá ve skalách habaděj a kamenné skřítky poslouchá na slovo.

Žulíček rukou sáhne na okovy a ty se úplně rozpadnou.

Smrt'ák

Jo a co se týká padajícího kamení, toho se bát nemusíš, ty tě nezabijí, o to už se postarám.

Martin dostane dobro náladu.

Martin

Děkuji ti Žulíku i tobě Smrt'áčku, nikdy vám to nezapomenu.

Žulíček

Tak už neotálejme, kyslík dochází, pojd' rychle za mnou.

Smrt'ák se ztratí, a Žulíček vede Martina úzkou chodbou k východu.

Vyprávěč:

A tak malý kamenný skřítek Žulíček vedl Martina úzkými a nebezpečnými už nepoužívanými štolami ven na povrch. Cesta byla namáhavá a nebezpečná, ale naděje, že se opět octne na povrchu,

tlačilo Martina neúnavně vpřed. Konečně vyšli oba důlní turisté z dávné nepoužívané štoly a Martin uviděl opět noční oblohu.

Žulíček

Tak a jsme z toho venku.

Martin

Ještě jednou ti mockrát děkuji Žulíčku, kdyby tebe nebylo, špatně by to se mnou dopadlo.

Žulíček

Vůbec nemáš za co, přátelé si přece musí pomáhat a bylo to na oplátku, i ty jsi neváhal a zachránil mně život, ale mám k tobě jednu velkou prosbu.

Martin

Jako by už byla splněna.

Žulíček

Ten kouzelný kámen nemůže zůstat v rukou toho nenasytného Pandrholy, musíš ho získat zpět.

Martin se zamračí.

Martin

Asi s ním tropí velkou neplechu, co?

Žulíček

To máš pravdu, kde přijde, tak jenom přikazuje a poroučí si a jakmile není po jeho, zmáčkne kouzelný kámen a všichni se mohou roztrhnout, jen aby mu vyhověli. A to ani nemluvím o tvé Hance, kterou nutí si vzít syna mlynáře.

Martin vyskočí jako zajíc.

Martin

Tak to tedy ne, to se musí okamžitě překazít, jdu hned domů a vyřídím si to s ním.

Kamenný skřítek trošku kárá.

Žulíček

Martine, už Smrták říkal, že jsi do všeho hned hrrr. Musíš trochu zabrzdit a všechno si dobře promyslet, abys ten kámen získal zpět a nedostal se do dalších potíží.

Martin

No jo, ta moje havířská nátura, půjdu hned domů a všechno si cestou promyslím, podruhé už chybu neudělám.

Žulíček

To doufám.

Martin se s Žulíčkem rychle rozloučí a spěchá domů Na Kočandu.

Obraz 21.

Doma na Kočandě – v noci

**Je pozdě večer, děti už spí, jen
uplakaná matka Dařbujánová sedí
u stolu a tiše pláče. Někdo zaklepe
na dveře a vstoupí dovnitř.
Dařbujánová v šeru moc nevidí,
zvedne hlavu.**

Dařbujánová

Kdo to je?

Martin

To jsem já maminko, Martin.

Dařbujánová

Že se nestydíte, dělat si blázna ze staré ženské a ještě u takového neštěstí, Martin přece zahynul na dole ve vězení.

Martin

Maminko, ale to jsem opravdu já.

**Martin vyjde ze stínu a
Dařbujánová pozná syna.**

Dařbujánová

A nejsi duch?

Martin

Ale kdepak, jsem z masa a kostí, jen si šáhni maminko.

Matka nevěřicně šáhá na Martina.

Dařbujánová

Opravdu, ty jsi na mou věru úplně živej, Já jsem tak šťastná, že jsi naživu.

Dařbujánová přivine Martina.

Martin

Promiň maminko, že jsem tě tu nechal samotnou s těmi hladovými krky.

Martin ukazuje na své sourozence, kteří už spí.

Dařbujánová

Myslela jsem, že to s dětmi nepřežiju, ale máš opravdu dobré kamarády v havířské partě, ti mi hodně pomáhají, abychom měli s dětmi něco do úst. Zrovna dnes mně Jura přinesl pár vajíček. A i děti se činí, pasou statkáři ovce a krávy kousek za Kočandou a statkář jim také vždycky něco dá.

Martin

Mám v partě skvělé kluky a nikdy jim to nezapomenu.

Dařbujánová

Ale co ty tu děláš, vždyť máš být ve vězení?

Martin

No tak z toho jsem zdrhnul.

Dařbujánová

Je, je, je, je, jak tě tady uvidí biřici, chytanou tě a znovu odvedou do žaláře.

Martin

Nesmí mně chytit, a proto maminko o tom,

že tu jsem nic neříkejte.

Dařbujánová

Ale věčně se skrývat nemůžeš, co uděláme.

Martin

Ty nic, já zajdu za tajně za Hankou a ta mně pomůže.

Dařbujánová pochybuje.

Dařbujánová

No nevím, nevím Martine, Hanka už s tebou asi moc nepočítá, městem se nesou řeči, že bude zasnoubena s Milošem, synem mlynáře.

Martin

Maminko, ať je to jak chce, ona jediná mně může u soudu pomoci, když potvrdí, že jsem tenkrát nechtěl u Pandrholů krást.

Dařbujánová

Jak myslíš synku, máš svou hlavu, doufám, že víš, co děláš.

Dařbujánová rukou udělá Martinovi na čele křížek. A Martin políbí maminku na čelo.

Martin

Tak já už běžím za Hankou maminko, a ty mně drž všechny prsty, ať to dobře dopadne.

Dařbujánová ukáže zaťaté prsty na rukou a Martin odchází z domu.

Obraz 22.

V noci u Pandrholových – v noci

Martin se tiše přikrade k plotu Pandrholových.

Martin

Smrt'áčku, kde jsi, prosím tě, potřebuji tvoji pomoc.

Smrt'ák se objeví.

Martin ukáže na psy.

Smrt'ák se objeví u boudy, kde stráží oba psi. Vytasí na ně kosu. Psi se rychle strachy schovají do boudy a tam tiše kňučí. Martin přeleze plot do zahrady a běží k oknu světničky, kde spí Hanka. Vezme žebřík, opře jej o parapet okna a leze nahoru, pak zaklepe na okno. Hanka rozespalá otevře okno a uvidí Martina.

Martin se trochu podiví.

Hanka kroutí hlavou.

Oba se obejmou.

Hanka přitakává.

Smrt'ák

No vidíš to, už jsi dostal asi konečně rozum.

Martin

No jo, ve vězení jsem trochu zchladl a už nejsem taková horká hlava. Všechno si raději dvakrát promyslím.

Smrt'ák

Tak co bys potřeboval?

Martin

Ty psí bestie, co hlídají v zahradě, já nepřemůžu. Potřebuji, abys je pozdržel v boudě.

Smrt'ák

To je pro mě maličkost, jdu na to.

Hanka

Jé, já jsem věděla Martine , že přijdeš.

Martin

Ty sis nemyslela, že přišel duch, vždyť ve městě o mně prý říkají, že jsem zemřel.

Hanka

I kdepak, moje srdíčko říkalo, že jsi pořád naživu a že na mě myslíš.

Martin

Povídali, že si máš vzít syna mlynáře.

Hanka

To je pravda, zítra dojedou dojednat

zásnuby.

Martin

Ty ho ale přece nechceš.

Hanka

Nechci, já mám ráda přece tebe, ale co mám dělat, jakmile začne na mně otec hovořit, vždycky se mu poddám.

Martin

To proto, že má v kapse kouzelný kámen, zmáčkne ho v dlani a všichni jsou mu po vůli. Ten kámen byl můj, dal mně ho kamenný skřítek a já trouba jsem mu ho ukázal. A on mně ho, když jsem spal u vás, vyměnil za jiný, falešný.

Hanka

To je to kouzlo, o které si mně vyprávěl.

Martin

Přesně tak, ale já za ním dojdu a ten kámen mu seberu i třeba násilím.

Hanka

Psst, neblázni Martine, vem rozum do hrsti, vzpomeň si, jak si posledně dopadl, otec si ložnicí zamyká, jakmile by zjistil, že se do ní dobýváš, stiskne kouzelný kámen a ty budeš dělat to, co ti řekne.

Martin

Máš pravdu, tak by to asi dopadlo.

Hanka

Víš co, teď už vím, o co jde, ty mně dej, ten falešný kámen a já se pokusím mu ho vyměnit. A pokud se mně to podaří, pak už bude jednoduché dát všechno do pořádku.

Hanka povzdychne.

Martin začne mluvit trochu sklesle.

Hanka vyzvídá.

Martin se trochu rozčílí a rukou vyhrožuje.

Hanka mu dá ruku na pusu.

Martin hledá po kapsách nepravý kámen a po chvíli ho najde.

Martin

Á tady je , úplně jsem na něho zapomněl.
Dobře, a co mám zatím dělat já.

Hanka

Zatím nic, zítra se má tady stavít
mlynářovic rodina, ty se tu ukryješ na
zahradě a počkáš, až tě zavolám. Snad už
ten kámen budu mít v ruce.

Martin

Dobře Haničko, jsme domluveni, zítra
večer jsem tu, jako na koni.

**Hanka se s Martinem domluví a on
upaluje zpátky domu.**

Obraz 23.

Návštěva u Pandrhola – odpoledne

Vyprávěč

Ráno vstal Pandrhola z postele a měl
dobrou náladu. Říkal si v duchu, Hanka
vlivem kouzelného kamene poslouchá na
slovo a dnes konečně přijede mlynářovic
rodina domluvit zasnuby. To musí
klapnout. Ještě ráno vyzkouším, zda-li už
Hanka dostala rozum a chce se za Miloše
provdát, a kdyby ne, zase použiji ten
kouzelný kámen a Hanka bude skákat, jak
já budu pískat.

**Pandrhola vchází do kuchyně,
kde Hanka už chystá snídani.**

Pandrhola

Hanko, dnes přijedou mlynářovi i se
synem.

Hanka

Já vím tatínku.

Pandrhola

Přijedou domluvit zasnuby mezi tebou a
Milošem.

Pandrhola je překvapen.

Hanka

To vím tatínku, už se na ně těším.

Pandrhola

Ty se na ně těšíš? Tobě nevadí, že si vezmeš Miloše?

Hanka

A proč by mně to mělo vadit? Martin Dařbujánů už není mezi námi a Miloš je sice jedlík, ale dobrá partie. Akorát se bojím, že až si ho vezmu, svou neustálou chutí do jídla nám sní všechno, co máme ve spižírně.

Pandrhola

Máš pravdu, na můj vkus krapánek asi moc jí a také pije, ale neboj, spižírnu si budeme zamykat.

Hanka

To by bylo dobré, musíme ho v jídle trochu krotit.

Pandrhola

Že je jedlík, to mně moc netrápí, s tím si poradíme a přistříhneme mu po svatbě křídýlka. Spíše mně trápí, jestli vůbec zastane nějakou práci, kolem našeho statků a mlýnů bude práce dost.

Hanka

Já si myslím, že se najmou čeledíni a pomocníci, kteří tu práci za Miloše zastanou, on je bude jenom hlídat.

Pandrhola

Ten?, Ten si bude hlídat jenom své jídlo, to umí dobře, Ale co, na dirigování jsem tu já, aby se kšeft v hospodách a pak i v mlýně točil.

Hanka

Na tu slavnou chvíli by ses měl ale otče

slavnostně také obléknout.

Pandrhola

No vidíš, ještě, že jsi mně to připomněla, jdu se převléknout a ty také nezapomeň na sebe hodit sváteční šat.

Pandrhola posnídá, zvedne se a vyjde z kuchyně. Vejde do svého pokoje, převleče se, staré věci nechá na židli a jde se podívat, jak čeledíni pracují ve chlívě. Jakmile Pandrhola odejde, Hanka hned vběhne Pandrholovi do pokoje a prohledá mu věci. Ale má smůlu kouzelný kámen ve starých věcech nenajde, Pandrhola si ho přendal do nových kalhot. Ve tři odpoledne přijíždí k Pandrholům kočár, z něho vychází rodina Mlynářova se synem. Pandrhola už je očekává, přivítá se s nimi a pozývá je dál do světnice.

Pandrhola

Vítám Vás, Tak pojdte dál.

Mlynář s ženou jdou dovnitř, za nimi jde Miloš. Pandrhola je přivede do hlavní místnosti pro návštěvy, kde již sedí Hanka. Miloš však jde úplně jinde.

Pandrhola

A kde je Miloš?

Mlynář je trochu na Miloše naštvaný.

Mlynář

Jak ho znám, určitě si to namířil do spíže nebo hned do kuchyně.

Pandrhola

Tak se klidně usadte, já ho zatím najdu.

Pandrhola vyjde z místnosti a jde Miloše hledat, toho najde v kuchyni, jak tam ochutnává připravené jídlo.

Pandrhola

A tady jsi Miloši, a my tě hledáme v návštěvním pokoji.

Miloš

Tady je to lepší pantáto, jsou tu samé dobroty.

Pandrhola

No jo, ale tam na tebe čeká tvá nevěsta Hanka.

Miloš

Tak ať sem přijde, tady ji také mohu požádat o ruku.

Pandrhola chytne Miloše za ruku a táhne ho pryč.

Pandrhola

Kuchyň není vhodná na zasnuby, a nemusíš se vůbec bát Miloši, všechny ty dobroty přineseme na stůl.

Miloš s nechutí odchází s Pandrhoulou z kuchyně a pořád se dívá na stůl.

Miloš

Tak jo, a ne aby jste mi nějakou zatajili, určitě bych na to přišel, mám na jídlo dobrou paměť.

Pandrhola trošku postrkává Miloše z kuchyně a ten nerad odchází a poočku se ještě dívá na jídlo. Dojdou do návštěvní místnosti.

Pandrhola

Tak jsem ho našel. Šel se podívat, co máme dobrého k jídlu.

Mlynářová se snaží syna omluvit.

Mlynářová

Nesmíte se na něho zlobit pantáto, jak někde zavoní jídlo, nedokáže se ovládnout a jde po něm, jak lovecký pes.

Pandrhola se škrábe za uchem.

Pandrhola

To jsem si už dávno všiml, doufám, že láska k mé dceři bude taky tak velká.

Miloš se mísí do hovoru.

Miloš

To nevím, záleží, jak umí dobře vařit.

Pandrhola chce přejít na jiné téma.

**Pandrhola rozlévá víno, všichni si
přit'uknou a pijí.**

**Hanka jde pro jídlo a podává je na stůl,
Miloš se sápe po jídlu a hned si bere
do ruky.**

**Pandrhola plácne Miloše po zádech,
ten vyprskne jídlo na stůl, Hanka běží
pro hadr a utírá stůl.**

Mlynářová hladí synáčka po tváři.

**Pandrhola opět naleje a všichni si
připijí, jenom Hanka už pauzíruje.**

Pandrhola

No nechme zatím toho jídla a připijme si
na zasnuby.

Pandrhola

Tak Hanko, skoč tady přinést něco hostům
na zub.

Miloš

Ano, ano, ať jde, protože bez jídla já jsem
strašně nervózní.

Pandrhola

No a kde vlastně budou naši mladí bydlet,
asi ve mlýně?

Mlynář

To si myslím, že ne, měli by raději bydlet u
vás.

Pandrhola

Což o to, u nás je místa dost, a vám
nevadí, že k ruce nebudete mít na tu
práci ve mlýně pořádného kus chlapa.

Mlynář

My našeho syna oželíme.

Mlynářová

On nám ve mlýně moc nepomůže, je kus
chlapa, ale má slabé ručičky a je na ty
záda, práce v mlýně by ho mohla zabít.

Pandrhola

No dobře, tak si připijme, že mladí budou
bydlet u nás.

Mlynářová skáče Pandrholovi do řeči.

**Pandrhola plácne Miloše po zádech
a tomu vypadne kus jídla z pusy.**

Mlynářová kroutí hlavou.

**Pandrhola je v návrzích téměř v
koncích.**

Pandrhola

Víte u nás je dost práce a Miloš se bude muset hodně otáčet. Může třeba být k ruce řezníkovi, až bude zabíjet prasátka.

Mlynářová

To radši ne, on nemá rád krev.

Pandrhola

Takový chlap.

Mlynář

Což o to, chlap skrz toho jídla je, ale jak uvidí krev, flákne to s ním o zem.

Miloš

Já krev nemůžu, po ní hned blinkám.

Pandrhola

No jo, krev nemůže, tak bude rozvážet a nakládat na vůz jídlo do hospod, klobásky, vuřt, čerstvý chlebiček ke gulášku...co?

Mlynářová

To raději ne, to jídlo by asi do hospody nedoputovalo.

Pandrhola

Proč myslíte paní mlynářová.

Mlynář

Protože by to dříve asi snědl.

Pandrhola

A jeje, to je také nemilé, to bych nechtěl, aby se jídlo pořád ztrácelo, a co tak kdyby se postavil za výčep, čepoval by pivínko.

Miloš

Já když hodně papám, tak mám potom i velkou žízeň.

Mlynář

To taky asi nepůjde Pandrhola, on má také dobrý splávek, toho piva byste se potom nedopočítal.

Pandrhola

Tak já už nevím, v čem by tady mohl pomoci, snad možná podestýlat zvířatům seno?

Mlynářová spustí rázně.

Mlynářová

Tak na to zapomeňte Pandrhola, to by se uhnal a stejně, přes to břicho se mu špatně dívá na podlahu, a s vidlemi nebo hráběmi to vůbec neumí.

Pandrhola se škrábe za uchem a Miloš všechno ze stolu sní a žádá.

Miloš

To už nemáte nic dalšího k jídlu, na stole už to všechno došlo.

Pandrhola

To víš Miloši, že máme, Hanko skoč pro další várku a já jdu s tebou do kuchyně pro víno, nějaké tam ještě je a tady na stole už také došlo.

Hanka s Pandrholou přijdou do kuchyně.

Pandrhola

To ti povím, ten Miloš je naprosto k ničemu.

Hanka

No vidíš, kdybys svolil svatbu s Martinem, ten by všechnu práci zastal.

Pandrhola se rozlobí.

Pandrhola

mlč, Dařbujána mně nepřipomínej, dobře, že je už pod drnem, nakonec Miloš ať se klidně vyvaluje po svatbě dále v kuchyni, já potřebuji jen oba mlýny starého mlynáře.

Pandrhola ukáže na svoji kapsu.

Pandrhola přinese do návštěvní místnosti další kořalku, rozlije ji do skleniček a Hanka zase přináší nové jídlo, Miloš moc neváhá a pouští se zase do jídla. Všichni si přit'uknou a pijí kromě Hanky.

Pandrhola rozlije další víno a popohání.

Všichni kromě Hanky ji zase vypijí.

Hanka

Jak to mlýny, ty budeš chtít po mlynářovi, aby dal Milošovi oba mlýny, vždyť starému mlynáři pak nic nezbude.

Pandrhola

No a co? Miloš zůstane u nás, bude skákat, jak já písknu. A výdělek z mlýnů mně půjde hezky do kapsy.

Hanka

To se ti nepodaří otče, starý mlynář synovi oba mlýny nedá.

Pandrhola

Ale dá, však uvidíš, jak bude papouškovat, co mu řeknu.

Pandrhola

Tak jsem si to rozmyslel, Miloš bude u nás a bude práci jenom řídit.

Mlynářová

To by bylo nejlepší.

Mlynář

No nevím, snad to bude umět.

Pandrhola

No tak návštěvo, popojedem.

Pandrhola

Tak a teď si promluvme o věnu, já dám dceři dvě hospody.

Mlynář

A já dám Milošovi jeden mlýn.

Pandrhola

Tak počkat, počkat, Já dám mladým dvě hospody a vy jenom jeden mlýn, není to málo?

Mlynář

No jo Pandrhola, ale vy máte těch hospod pět, takže dáte mladým menší polovinu svého jmění, protože mám jenom dva mlýny, dám mu polovinu všeho, co mám.

Hanka si povšimne, jak její otec sahá do kapsy jednou rukou. Pandrhola tam samozřejmě stiskl kouzelný kámen.

Pandrhola

Mlynáři, počítejte se mnou, já dávám dvě hospody a vy dáte také dva mlýny, to by bylo přece spravedlivé.

Mlynář se usměje.

Mlynář

Máte pravdu pantáto, že mně to hned nenapadlo, vy dáte dvě hospody a my dáme dva mlýny, tak by to mělo být.

Mlynářová

Co blázníš muži, a my pak budeme mít co?

Pandrhola tiskne kámen.

Pandrhola

Paní mlynářová, vy si budete užívat už hezky na vejminku, o vaše mlýny se už nebudete muset starat, o to se postarají už naši mladí.

Mlynářová

A máte pravdu pantáto, dost jsme se už napracovali, dáme to všechno mladým a my se zavřeme do toho jednoho pokojíčku na vejminku a dožijeme tam, vid' muži.

Mlynář

Samozřejmě, ať si mlýnů mladí užijou.

**Pandrhola obrácí láhev vzhůru
nohama, pak se zvedne a Hanka
toho využije v ten moment se kolem
něho otočí s vínem a jako nechtěně
mu vylije víno na kalhoty.
Pandrhola je už v povzneseném
stavu.**

**Pandrhola se kolíbe do své světnice,
za ním jde Hanka, Pandrhola ulehne
na postel.**

**Hanka mu pomohla je vysvléct a hned
šikovně šáhla do kapsy a vytáhla
kouzelný kámen, místo něho tam
strčila kámen nepravý. Potom vytáhla
nové kalhoty pomohla je navléct otci,
ten šel hned ke starým kalhotům
a vytáhl z kapsy již nepravý kámen,
který vložil do kapsy nových kalhot.**

Pandrhola

Tak ta dohoda by se měla hned raději
sepsat a zapít, ale vidím, že už nám došlo
víno, Nevadí, jdu pro další.

Pandrhola

Hanko, jak teď vypadám, teď abych si šel
vyměnit kalhoty do pokoje.

Hanka

Promiň tatínku, tak já ti s tím pomůžu.

Mlynář

Jen se běžte převléknout, my na Vás
pantáto počkáme.

Pandrhola

Dobře, tak pojď se mnou, návštěvo, zatím
nás omluvte, hned jsme zpátky.

Pandrhola

Hanko, pomoz mně s těmi kalhotami, já už
je asi sám nesvleču.

Pandrhola

Tak jsem se zvládl převléct, a teď zajdu
do sklepa pro nové víno, ty běž za
návštěvou, ať nám neutečou.

Pandrhola se vykolébá ze světnice a jde do sklepa. Hanka jde do návštěvní místnosti. Tam čeká návštěva.

Hanka

Pane mlynáři, paní mlynářová, já si Vašeho syna nevezmu.

Mlynářová

Jak to, vždyť jste před chvílí hovořila o tom, že máte našeho Miloška ráda?

Hanka

Lhala jsem Vám, nechtěla jsem rozčílit svého otce, který mně tlačí do vdavků, protože se zamiloval do Vašich mlynů.

Mlynář

Také jsem si toho všiml.

Miloš

Takže já zůstanu na ocet, ale to je škoda, mně tu chutná víc, než doma.

Hanka

Vidíte, že Milošovi jsem úplně lhostejná a má rád jenom dobré jídlo a určitě by to mezi námi neklapalo.

Mlynářová

No, tak to ses děvenko hezky vybarvila, ale budeš litovat, takovou partii jako bys měla s Milošem už nikdá mít nebudeš.

Mlynář třískne do stolu. Mlynářová se lekne s Milošem, Milošovi vypadne kus jídla z pusy.

Mlynář

Tak dost ženo, už mlč. Hanka má pravdu, náš Miloš je tvůj přežraný synáček a na nic se nehodí, kdo by ho chtěl. A jestli ty ho nepřestaneš rozmazlovat, zůstane na ocet a budeme ho mít na krku do konce života. Jdeme domů.

**Mlynář ho chytne za ucho a
tahá ho ze židle.**

**Návštěva spěšně odchází ven ze
stavení, nasedají do kočáru a odjíždějí.
Hanka jim zamává na cestu. Jde do
návštěvní místnosti a čeká na otce,
ten přijde v povznesené náladě. Vidí,
že Hanka je ve světnici sama.**

Pandrhola se posadí.

Mlynářová

Samozřejmě , že jdeme domů,
pojd' Milošku.

Miloš

A co ten zbytek jídla, to nemohu
dopapat?

Mlynář

Ne to už nemůžeš dojíst, nebo se skrz
toho svého břicha už nepostavíš na nohy.

Pandrhola

Kde jsou, přinesl jsem takové dobré víno.

Hanka

Jsou pryč a už nepřijedou.

Pandrhola

Ty ses s nimi už domluvila na termínu
svatby?

Hanka

Otče, žádná nebude.

Pandrhola

Jak to, vždyť už byla ruka v rukávě?

Hanka

Žádná svatba s Milošem nebude a jestli
bude, tak s někým jiným.

Pandrhola

Já vím Miloš není do života, ale jeho
majetek se mně líbil, ale pokud sis vyhlídla
nějakého jiného bohatého ženicha, určitě
nebudu proti.

Hanka

Toho ženicha už mám dávno
vyhlédnutého, není sice bohatý, jak si
myslíš, ale hlavně mně má rád, je
pracovitý a má zlaté ručičky a
takový se světě nikdy neztratí, ikdyž třeba
z něho nikdy nebude boháč.

Pandrhola

No , tak mně ho přijd' ukázat.

Hanka otevře dveře.

Hanka

Tak , tady ho máš.

**Do dveří vstoupí Martin. Pandrhola
kulí očima, protírá si je. Nevěří, co vidí.**

Pandrhola

Ty jsi přízrak?

Martin

Žádněj přízrak pantáto, jsem živý a
zdravý, mám rád Vaši Haničku a chci si ji
vzít za ženu.

Pandrhola ožije a láteří.

Pandrhola

Nic nebude, už jsem ti jednou řekl, že
moji dceru k oltáři nedostaneš.

Hanka

Otče, už si nenechám poroučet, odcházím
s Martinem domů, a kdyby sis to
rozmyslel, víš , kde nás najdeš.

**Hanka jde za dveře vezme své věc,
které ji vezme Martin a odchází z domu,
Pandrhola mačká nepravý kámen vší
silou a křičí.**

Pandrhola

Nařizuji ti dcero, abys zůstala doma,
nikam nejdeš, neslyšíš mně, tu zůstaneš.

**Hanka jde i s Martine ale dál ze
stavení se ztrácí se ve tmě. Pandrhola
vytáhne kámen z kapsy a vší silou s
ním udeří o zem.**

Pandrhola

Neřáde, tak ty už nefunguješ, nebo co?

Obraz 24.
Doma u Dařbujánů

Ráno u Dařbujánů bylo veselo,
Dařbujánová dělá snídani, Hanka
ji pomáhá, Martin si hraje se
sourozenci. Najednou u domu
Dařbujána zastaví drožka. Z ní
vychází rychtář, Pandrhola
zůstává v drožce a rychtář klepe
na dveře.

Do stavení vejde rychtář.

Dařbujánová spráskne rukama,
očekává, že se stane něco zlého.

Dařbujánová

Vstupte.

Rychtář

Pozdrav Pánbůh, hledám Martina
Dařbujána.

Dařbujánová

Já jsem to věděla, že si pro tebe přijdou.

Martin

Tady jsem.

Rychtář

Tak přece je to pravda, jsi naživu a utekl
jsi z vězení.

Martin

To je pravda.

Rychtář

No nic Martine, asi se nebudeš divit, že
tě tam šoupneme zase zpátky?

Hanka

Přece byste nezavíral člověka, který tam
vůbec nepatří.

Hanka, která umývala nádobí se otočí a rychtář ji pozná.

Rychtář

Ale nepatří, vždyť chtěl krást u Pandrholů.

Hanka

To není pravda, šel na tajnou schůzce se mnou.

Rychtář

Ale vy jste dcera Pandrholy?

Hanka

To jsem.

Rychtář

Tak proč jste tenkrát vypovídala, že jste tady s Dařbujánem vůbec nebyla domluvená?

Hanka

Měla jsem strach z otce, ale teď už nemám.

Rychtář

No a co ty Dařbujáne, vždyť jsi tvrdil, že jsi tam šel krást.

Martin

Já jsem to tvrdil jenom proto, abych neprozradil Pandrholovi, že jsem se tady s Haničkou měl smluvenou tajnou schůzku.

Rychtář

To je tedy zamotaný příběh, a stálo vám to vůbec za to?

Hanka

Nestálo rychtáři.

Martin

Teď už víme, že ne, ale zpátky tam přece nepůjdu, když jsem nic neprovedl.

Hanka se usměje na rychtáře.

Rychtář se ukloní a vychází z chalupy, jde ke kočáru, kde čeká netrpělivě Pandrhola.

Pandrhola zbrunátněl a objevil se Smrt'ák, který si brousí kosu.

Pandrhola pokyne na kočího a ten mávne bičem a drožka se rozjede. Na ulici vyběhne Martin i Hanka.

Rychtář

No jo to asi ne, já to nějak sepíšu a připravím pro tebe milost.

Hanka

Děkujeme vám pane rychtáři. Já jsem věděla, že jste spravedlivý člověk.

Rychtář

Za málo, pořádek musí být a když do vězení Dařbuján nepatří, tak tam ani zpátky nepůjde.

Pandrhola

Tak co, doufám, že půjde tam, kam patří?

Rychtář

Pane Pandrholo, zavírat už se nikdo nebude, Vaše dcera s Dařbujánem mně to vysvětlili a potvrdili, že tenkrát, když lezl Dařbuján k vám do stavení, Hanka na něho čekala, protože byli smluveni.

Pandrhola

No a co.

Rychtář

To znamená, že nešel vůbec krást, ale za svou milou, Vaší dcerou.

Pandrhola

Tak vy ho nezavřete?

Rychtář

Nezavřu.

Pandrhola

Tak si zpátky do města běžte po svých.

Hanka

On Vás nevzal zpátky do města?

Rychtář

Vidíte, nechal mně tady. Asi je trošku na mně naštvaný, že jsem tady Dařbujána nezatknul, mně je to ale fuk, rád se projdu pěšky. Ale něco Vám řeknu, celý po obličeji zřítověl a nevypadá vůbec dobře, jestli se bude tak pořád rozčilovat, nejspíš ho klepne pepka.

Hanka si utírá slzy.

Hanka

To bych nerada rychtáři, přece jenom je to můj otec.

Obraz 25.

U Pandrhola před domem

Pandrhola přijede drožkou až před dům, je nervózní a neustále nadává. Vysedává z drožky a chce jít domů. Kočí na něho volá.

Kočí

Pane , zapomněl jste zaplatit.

Pandrhola se otočí, z kabátu vytáhne pár krejcarů a dá je kočímu. Kočí je vezme, žalostně se na ně podívá.

Kočí

Pane, ale to je málo, vždyť jsem Vás vozil celé dopoledne a jiná daleko lepší rita mně utekla.

Pandrhola ve vzteku vytahuje z kabátu další krejcare a hodí je po kočím.

Pandrhola

Tu máš, zadav se vydřiduchu, jste všichni úplně stejní, jak ta moje dcera, napřed ji vypiplám za moje peníze a pak mně uteče s nějakým havířem.

Kočí

Pane, tak se nezlobte, já přece za to

nemohu.

**Pandrhola mávne rukou a jde ke dveřím.
V tom se objeví Smrt'ák a mávne kosou.
Pandrhola se skácí k zemi. Kočí k němu
rychle přiběhne, skloní se nad ním.**

Kočí

Lidičky pomoc, tady pána ranila mrtvice!

**Lidé se sbíhají k Pandrholovému domu,
zvednou Pandrholu ze země a nesou ho
dovnitř, kde ho uloží do postele. Jedna
z žen říká dětem které stojí opodál.**

Hanka

Maruško, utíkej k Dařbujánům, tam
přebývá dcera Pandrholy, řekni ji ať hned
přijde, že je s jejím otcem zle.

Maruška

Jé, je, ale já nevím, kde to je?

Manka

Musíš běžet Na Kočandu, a tam se zeptej,
oni ti poradí.

**Maruška utíká pryč a s ní i
některé děti.**

Obraz 26.

U Pandrholů doma - odpoledne

**Do pokoje, kde leží Pandrhola vběhne
Hanka a za ní Martin. Hanka přiskočí k
posteli, chytne otce za ruku.**

Hanka

Tatínku, tatínku, co je ti?

**Pandrhola leží bez hnutí a vůbec
neodpovídá. Martin uvidí, že se
objevil Smrt'ák, který
Pandrholovi stojí u hlavy.**

Martin

Haničko s tvým otcem je to dost špatné.

Hanka pláče.

Hanka

Prosím tě Martine udělej něco,

Martin krčí rameny.

Vyjde ven z pokoje a za chvíli přivádí tři chlapy.

Hanka se postaví a poodejde k oknu. Martin pokyne a chlapi vezmou postel, kterou pootočí o 180 stupňů. Smrt'ák teď stojí u nohou Pandrholy.

Chlapi odejdou a Smrt'ák si v klidu přejde na druhou stranu, takže opět stojí u hlavy Pandrholy a na Martina káravě pokyvuje ukazováčkem.

Martin vychází z pokoje a jemně ponouká Smrt'áka, aby ho následoval. Oba se sami setkají před pokojem.

já nechci, aby mně tatínek zemřel.

Martin

To bude velice těžké, ale zkusím to.

Martin

Haničko, na chvíli běž k oknu.

Martin

Děkuji vám chlapi, už můžete jít.

Hanka

Co jsi to dělal s těmi chlapy, proč jste tu postel otočili?

Martin

Ale myslel jsem si, že tam u okna na pantátu táhne, tak jsem otočil postel, aby se nenachladil.

Hanka

Martine, ty máš tedy nápady, tatínek je na umření a ty se staráš, aby se nenachladil.

Martin

Já vím, já vím, to mu nepomůže, ale možná mu pomůže něco jiného.

Hanka

A co?

Martin

To nech už na mně.

Martin

No tak Smrtáčku, to nám přece neuděláš,
nech Pandrholu žít.

Smrták

Martine, jak ty si to představuješ, ty jsi
stejná palice a máš stejné manýry, jak
ten tvůj děda. Já si nemohu dělat, co chci,
když dostanu befele shora, musím ho
splnit, nemohu si z toho dělat žádný
holubník.

**Martin sáhne rukou do kapsy a mačká
kouzelný kámen.**

Martin

Ale Smrtáčku, přece to pro mě uděláš a
necháš pantátu na pokoji.

Smrták

Milý Martine, jestli si myslíš, že mně tím
kouzelným kamenem přesvědčíš a já ti
budu po vůli, tak na to zapomeň. Ten
kouzelný kámen nemá nade mnou žádnou
moc, ten může poroučet, tak akorát lidem.

Martin sklesle sedne na židli.

Martin

Tak to je zlé, ty nám asi nemůžeš pomoci?

Smrták

To jsem přece neřekl, nechci přece
abys byl s Hankou smutný, ale musím na
to úplně jinak. Běž za Hankou a zkus ji
hřejivým slovem utišit, a já zatím jdu na
věc.

Martin

Děkuji ti Smrtáčku, do smrti ti to
nezapomenu.

Smrták

Tak to budeš nezapomínat ještě opravdu
moc let, pokud to tedy vyjde.

**Smrták se ztratí a Martin vejde zpátky
do pokoje, kde leží nehybně Pandrhola
a u něho bdí Hanka.**

Obraz 27.
V nebi

Pandrhola kráčí k nebeskému trůnu.
Kráčí pomalu a je vyjevený, kde se
to dostal. Na nebeském trůnu sedí
Pánbůh a vedle něho stojí **Lucifer**.

Pánbůh

Pojď, pojd' Pandrholo, pojd' blíže.

Pandrhola

Ty na mně Panebože už čekáš?

Pánbůh smutně odpovídá.

Pánbůh

Víš, já ani tak ne, tady kníže pekel se na
tebe hrozně těší.

Lucifer

Však už se pro tebe chystá za ty hříchy na
Zemi pekelný kotel.

Pandrhola

Ale já nechci ještě zemřít a už vůbec ne
dostat se do pekla.

Pánbůh kroutí hlavou.

Pánbůh

A co sis myslel Pandrholo, že se za ty
tvoje hříchy na zemi dostaneš do nebe?

Pandrhola klesne na kolena a prosí.

Pandrhola

Panebože, snažně tě prosím, nech mně
ještě na chvíli naživu, já už budu konat
jenom dobro.

Lucifer

Cha cha, tomu nikdo neuvěří.

Pánbůh

Lucifer má pravdu, ani já ti nevěřím a
neznám nikoho, kdo by se tě zastal.

Najednou se objeví Smrt'ák
a předstupuje před Pánemboha.

Smrták

Já se přimlouvám Panebože, abyste to s ním ještě na Zemi zkusil.

Lucifer

Tak to mně podrž, Smrták si myslí, že když tato černá duše hřešila přes padesát let, najednou se z ní stane, světe div se, dobrý člověk, tomu by snad uvěřil jenom blázen, anebo tady kolega Smrták.

Pánbůh

A proč si myslíš Smrtáku, že se Pandrhola polepší?

Pandrhola

Já si myslím, že už pochopil, že když dál bude hřešit, ztratí to nejcennější, co má.

Lucifer

Co tím myslíš, jeho jmění, tak to jsi na omylu, když bude dál hřešit, bude dál bohatnout.

Smrták

Ale já nemluvím o penězích, ztratil by svou rodinu a to je přece největší bohatství.

Pandrhola

Ano Panebože, na penězích mně už nezáleží, chtěl bych žít ještě aspoň chvíli se svou rodinou a užít si aspoň na chvíli svých vnoučat.

Pánbůh přitákává.

Pánbůh

Něco na tom bude Lucifere, musím to zvážit.

Lucifer

Panebože, přece byste tomu hříšníkovi nevěřil, je to černá duše a černou duší zůstane.

Pánbůh se usměje.

Pánbůh

Pandrhola, kdyby se tak někdo za tebe zaručil, možná bych to s tebou ještě zkusil.

Smrt'ák

Já se za Pandrhola zaručím, a krk na to dám, že už bude sekat latinu.

Pánbůh

Tak zrovna tvůj krk mně to nezaručí, ty jsi přece nesmrtelný, ale tvému slovu se dá věřit.

Lucifer

Panebože, rozvaž si to, Pandrhola zatím jenom hřešil.

Smrt'ák

Nebojte se, začne dělat neplechu, přijdu si hned pro něho, máchnu kosou a je tu zas, jak na koni.

Pánbůh chvíli přemýšlí a drbe se za uchem.

Pánbůh

Dobrá, Pandrhola, slyšel jsi, dávám ti poslední šanci, doufám, že ji nepromarníš.

Obraz 28.

U Pandrholy na smrtelném loži

Pandrhola leží na lůžku, vedle něho sedí na židli Hanka, která má pokleslou hlavu, kterou drží ruce. U ní stojí Martin. Pandrhola se začne hýbat a probouzet.

Hanka hned pookřeje a chytne otce za ruku.

Martin

Haničko podívej, otec se ti probírá.

Hanka

Otče, už je ti lépe?

Pandrhola

Je mně báječně.

Martin

Pantáto, to nevím, před chvílí jste vypadal na umření.

Pandrhola

Před chvílí možná, ale zdál se mně strašně strašidelný a přitom krásný sen.

Hanka

A co se ti zdálo tatínku.

Pandrhola

Zdalo se mně, že už jsem jednou nohou v pekle a víš kdo mně zachránil?

Hanka

Nevím tatínku.

Pandrhola

Tomu neuvěříš, představ si, byl to Smrt'ák.

Najednou se objeví Smrt'ák a ponouká Martina, aby šel za ním za dveře. Martin nechá Hanku s otcem o samotě a jde za dveře. Tam je Smrt'ák.

Smrt'ák

Přišel jsem do nebe za pět minut dvanáct, ještě chvíli a Pandrhola se smažil v pekelném kotli.

Martin

To ti povím Smrt'áčku, ty jsi úplný kouzelník, kde se na tebe hrabe ten kouzelný kámen.

Smrt'ák

Žádný kouzelník, musel jsem se zaručit u Pánaboha, že Pandrhola bude už sekat latinu a nebude hřešit.

Martin

No, tak to ti povím, to nevím, jestli to tak bude.

Smrt'ák

Podívej se, Pandrhola to v nebi slíbil a pokud ne, tak mně to řekneš a já vezmu ten svůj nástroj a už se s ním nebudu mazlit a poputuje přímo do pekla.

Martin

Dobře Smrt'áčku, slibuji ti, že ho trochu pohlídám.

Smrt'ák

To bych prosil, vždyť jsem to vlastně udělal jenom kvůli tobě a Hanky.

Martin

Děkuji ti za všechno Smrt'áčku a stav se, až budeme mít s Haničkou svatbu, aspoň na skleničku, vždyť jsi jako náš.

Smrt'ák

To se neboj, to víš, že se stavím, ale vezmu si na tu dobu raději dovolenou a nebudu tolik pít, jako s tvým dědou, však víš, jak to tenkrát dopadlo, však ti to děda určitě vyprávěl.

Martin

Jo, jo, a jakou písničku to vlastně ten můj děda s tebou zpíval?

Smrt'ák si odkašle.

Smrt'ák

Bylo to nějak takhle „Glo, glo, glo gloria, ale od té doby jsem téměř abstinent a skoro vůbec nepiju. Ale na vaší svatbě, to si připiju, to přece musím.

Smrt'ák poklepe Martinovi na rameno a zmizí. Martin vchází zpátky do pokoje kde leží Pandrhola a je také Hanka. Pandrhola ho vidí.

**Panrhola vezme ruku Martina a
přiloží ji k ruce Hanky.**

Pandrhola

Pojď blíže Dařbujáne., ty se jmenuješ
Martin, že?

Martin

Ano, Martin.

Pandrhola

Martine, Hanko, máte nejvyšší čas, abyste
se vzali.

Hanka

Proč tatínku?

Pandrhola

No přece, abyste měli co nejdříve děti,
strašně se na ně těším.

Hanka

Neboj se tatínku, už máme na jednoho
potomka zaděláno, narodí se za pár
měsíců.

Pandrhola

Je je je, to je frmol, a já tu ležím v lůžku,
Nevím, jestli se stihnu se do narození
děťátka uzdravit?

Martine

Musíte to stihnout ještě dříve, než se vám
vnouče narodí.

Hanka

Martin má pravdu tatínku, napřed se
musíme s Martinem vzít, a kdo jiný než ty
mně povede k oltáři.

Pandrhola se usměje.

Pandrhola

Tak to musím s tím zdravím sebou hodit,
abych vás nezklamal.

Obraz 29.
Na šichtě ve štolě

Martin jde s kamarády havíři štolou na pracoviště.

Martin

Kluci, moc vám děkuji, že jste se starali o mou maminku a mé sourozence, nikdy vám to nezapomenu.

Josef se směje.

Josef

Martine, museli jsme, když ty jsi z nenadání si odjel na trestanecký výlet.

Jura pokyvuje hlavou.

Jura

To byla naše povinnost, vždyť si z naší party, a když jsi byl pryč, někdo musel pomoci tvé rodině.

Martin

Víte co chlapi, za to Vám splním to Vaše nejtajnější přání.

Mirek vyzvídá.

Mirek

Tak to by mně zajímalo, jaké je to naše nejtajnější přání, že chlapi?

Martin

No přece v hospodě Na Kočandě budete mít vždycky pivo zadarmo.

Josef

O jeje, další kouzlo s hostinským, ale to musíš do hospody vždycky s námi, my ho nejsme schopni na to pivo zadarmo překecat.

Martin

Ne ne, nikoho překecávat už nabudu, dostane to nařízeno.

Josef

Jak to nařízeno, já myslel, že mu nařizuje Pandrhola.

Martin

No právě, dnes jsem tu s vámi naposled, Pandrhola chce, abych přebral jeho hospodářství i s hospodami. Ty dá Haničce věnem.

Mirek

Tak to nás mrzí Martine, vidíte kluci, Bez tebe tady bude v dole smutno.

Kluci jsou zaskočení tou zprávou.

Martin

No tak kamarádi netruchlete, vždyť budu pořád mezi vámi, přinejmenším v hospodě, kde za mnou budete docházet a na tancovačce si vždycky k vám přisednu, přece já havířský synek si nepůjdu sednout mezi zbohatlíky.

Josef

A co bude dělat Pandrhola?

Martin

Říkal, že se nám na oplátku bude starat o vnoučata.

Jura

Tak to bych řek, že bude náročnější práce, jako to dozorování nad hospodářstvím.

Josef

To určitě, hlavně, a když jich bude pět, tak to potom už bude na infarkt.

Martin

Neblázněte, pět děcek s Hankou mít nebudu.

Jura

Já myslím, že budeš. Dařbujáni měli vždycky nejméně v rodině pět dětí. Však počítej, Tvůj otec měl pět dětí, však si jeden z nich, tvůj děda měl dokonce dvanáct dětí, ani nevěděl, jak se všechny jmenují, a tvůj praděda osm.

Martin

To vám povím kamarádi, to jsou vyhlídky, v naší chalupě to bude vypadat jako ve škole.

Mirek

A kdy bude veselka?

Martin

Vidíte to kluci, málem bych zapomněl, už příští měsíc, jste všichni srdečně zváni.

Josef

A nekvaltuješ zbytečně?

Martin

Kdepak, a věřte mně, mám k tomu pádný důvod

Mirek

Tak děkujeme za pozvání.

Josef

Kvaltuješ, protože by si to mohl ještě s tou svatbou Pandrhola rozmyslet?

Martin

Ale kdepak, Pandrhola od té doby, co sebou sekl před domem a potom se zázračně uzdravil je jako vyměněný.

Jura

To by mně zajímalo, co ho tak spravilo.

Josef se usmívá.

Martin zcela vážně.

Chlapi se smějí.

Martin se náhle zastaví a zastaví se i kamarádi.

Kamarádi poplácávají Martina a jdou dál. Kamarádi odešli. Martin potichu volá.

Žulíček se zjeví.

Martin

Slyšel jsem, že tam nahoře, když ležel jako mrtvola, dostal pěkný kartáč od Pánaboha a poslední varování, aby se změnil.

Josef

To určitě, vždyť mu celý život spíše nadržoval, jinak by se neměl jako prase v žitě.

Martin

Myslete si, co chcete, já jenom říkám, co jsem slyšel. Jak jsem nakoupil, tak prodávám.

Josef

Stalo se něco Martine.

Martin

Ne, nic se nestalo, ale chtěl bych abyste mně na chvíli nechali o samotě. Nebojte, za chvíli vás doženu.

Jura

Jasně Martine, chápu, chceš se rozloučit s havířským řemeslem, pojdte chlapi, necháme ho o samotě.

Martin

Žulíčku, jsi tu?

Žulíček

To víš, že jsem a trošku je mně smutno, že už tě tady neuvidím.

Martin

I mně je to líto, ale hlavně jsem ti přišel vrátit ten kouzelný kámen.

Žulíček

Ty už ho nechceš, nepomohl ti?

Martin

Myslel jsem, že mně pomůže, ale pak se dostal do špatných rukou a lidem přinesl možná více škody, než užitku, tak jsem si řekl, ať zůstane raději ukrytý v podzemí.

**Martin vytahuje kouzelný kámen
a podává ho Žulíčkoví.**

Žulíček

Jak myslíš Martine, děkuji ti a měj se hezky, a kdybys náhodou se vrátil mezi havíře, věř, že máš v podzemí jednoho malého přítele.

Žulíček se ukloní a zmizí.

Martin zamává na něho

Pak se obrátí směrem k čelbě.

Martin

Chlapi, počkejte na mně, jdu vám pomoci, přece tu poslední šichtu se tady nebudu ulejšvat.

**Martin utíká důlní chodbou za
kamarády.**

K O N E C

